Plan Rozwoju Lokalnego

dla Gminy Bircza

na lata 2004 - 2006

oraz na lata 2007 - 2013

Kraków, lipiec 2004

Opracowany przez:

mgr inż. MBA Janusz Kusch

mgr inż. Marek Darłak

mgr inż. Sylwia Kot

mgr inż. Bogdan Birczyński

Spis treści

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO **1**

DLA GMINY BIRCZA **1**

NA LATA 2004 - 2006 ..... **1**

ORAZ NA LATA 2007 - 2013 ..... **1**

KRAKÓW, LIPIEC 2004 ..... **1**

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO NA LATA 2004-2013 DLA GMINY BIRCZA **2**

0 AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANIEM PLANU **7**

0 AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANIEM PLANU **7**

0 Położenie, powierzchnia, ludność 7

0 SFERA SPOŁECZNA 8

0 Ludność – zaludnienie *8*

0 Przyrost naturalny *10*

0 Struktura wiekowa ludności *10*

0 Migracja ludności *11*

0 Rynek pracy i bezrobocie 12

1.1. Kultura, Oświata i Bezpieczeństwo publiczne 13

1.4.1 Stan Obiektów Dziedzictwa Kulturowego *13*

1.4.2 Cmentarze zabytkowe *22*

1.4.3 Oświata *24*

1.4.4 Ochrona zdrowia *26*

1.4.5 Bezpieczeństwo publiczne *27*

1.2. Struktura małych i średnich firm w Gminie Bircza: 27

1.5.1 Rynek pracy, Sfera gospodarcza *27*

1.3. Rolnictwo w Gminie Bircza: 32

1.4. Środowisko przyrodnicze 33

1.5. Turystyka 38

1.6. Infrastruktura....39
1.9.1 Sieć Wodociągowa 39
1.9.2 Gospodarka Odpadami....40
1.9.3 Gospodarka Ściekami....40
1.9.4 Energia Elektryczna....40
1.9.5 Sieć Gazowa....40
1.9.6 Sieć Telekomunikacyjna....40
1.9.7 Układ Drogowy 41
Położenie w układzie komunikacyjnym....41
1.9.8 Lotnisko....43
1.7. Mienie gminy....43

2. STRATEGICZNE CELE ROZWOJU GMINY BIRCZA....44

2. STRATEGICZNE CELE ROZWOJU GMINY BIRCZA....44

3. CELE OPERACYJNE....45

3. CELE OPERACYJNE....45

4. ZADANIA REALIZACYJNE 47

4. ZADANIA REALIZACYJNE 47

5. KATALOG ZADAŃ REALIZACYJNYCH....48

5. KATALOG ZADAŃ REALIZACYJNYCH....48

5.1. Cel operacyjny CO1:....48
5.2. Cel operacyjny CO2:....48
5.3. Cel operacyjny CO3:....49
5.4. Cel operacyjny CO4:....49
5.5. Cel operacyjny CO5:....49
5.6. Cel operacyjny CO6:....50
5.7. Cel operacyjny CO7:....50
5.8. Cel operacyjny CO8:....51
5.9. Cel operacyjny CO9:....51
5.10. Cel operacyjny CO10:....52
5.11. Cel operacyjny CO11:....52
5.12. Cel operacyjny CO12:....52

6. ZADANIA REALIZACYJNE NA LATA 2007-2013.....54

6. ZADANIA REALIZACYJNE NA LATA 2007-2013.....54

7. PRIORYTETOWE ZADANIA INWESTYCYJNE.....55

7. PRIORYTETOWE ZADANIA INWESTYCYJNE.....55

8. PLANOWANE DZIAŁANIA NA LATA 2004-2006 W OPARCIU O PROBLEMY GŁÓWNE ZDEFINIOWANE W ZAŁOŻENIACH DO STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU.....56

8. PLANOWANE DZIAŁANIA NA LATA 2004-2006 W OPARCIU O PROBLEMY GŁÓWNE ZDEFINIOWANE W ZAŁOŻENIACH DO STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU.....56

9. POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANIAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE POWIATU PRZEMYSKIEGO I WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO ORAZ STRATEGIA ROZWOJU TURYSTYKI.....61

9. POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANIAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE POWIATU PRZEMYSKIEGO I WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO ORAZ STRATEGIA ROZWOJU TURYSTYKI.....61

10. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO.....65

10. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO.....65

11. PRZYJĘTY MODEL WDRAŻANIA, REALIZACJI I FINANSOWANIA PLANOWANYCH DZIAŁAŃ NA LATA 2004 – 2006.....67

11. PRZYJĘTY MODEL WDRAŻANIA, REALIZACJI I FINANSOWANIA PLANOWANYCH DZIAŁAŃ NA LATA 2004 – 2006.....67

12. FINANSOWANIE ZE ŚRODKÓW BUDŻETU GMINY I ŚRODKÓW FUNDUSZY UNIJNYCH.....68

12. FINANSOWANIE ZE ŚRODKÓW BUDŻETU GMINY I ŚRODKÓW FUNDUSZY UNIJNYCH.....68

13. MONITOROWANIE, OCENA I KOMUNIKACJA SPOŁECZNA.....73

13. MONITOROWANIE, OCENA I KOMUNIKACJA SPOŁECZNA.....73

13.1. Monitorowanie oraz okresowe zmiany Planu. 73

13.2. Komunikacja społeczna.....73

13.3. System monitorowania Planu Rozwoju Lokalnego.....74

14. PLANOWANE INWESTYCJE W ŚWIETLE ZPORR SEKTOROWYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH NA LATA 2004-2006.....76

14. PLANOWANE INWESTYCJE W ŚWIETLE ZPORR SEKTOROWYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH NA LATA 2004-2006.....76

0 AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANIEM PLANU

0 Położenie, powierzchnia, ludność

Gmina Bircza leży we wschodniej części województwa podkarpackiego, w sąsiedztwie miasta Przemyśl, na terenie Pogórza Przemysko-Dynowskiego. Sąsiaduje z następującymi gminami: Dynów, Dubiecko, Kryzwcza, Krasiczyn, Fredropol, Ustrzyki Dolne, Olszanica, Tyrawa Wołoska, Sanok, Dydnia i Nozdrzec. W gminie Birczy szkielet komunikacyjny tworzą: droga krajowa Nr 28 oraz drogi gminne. W skład gminy wchodzi 24 sołectwa, w których łącznie zamieszkuje w roku 1999 - 7287 osób. Około 60% powierzchni gminy stanowią lasy. Większość tych obszarów objęta jest różnymi formami ochrony. Występujące w gminie wody to dopływy rzeki San. Sieć dopływowa jest gęsta i zawiła i wynika z tego z rusztowego układu grzbietowego

Charakterystyczne wielkości:

- Powierzchnia ogólna 25 449 ha
- Ludność ogółem 6767 mieszkańców (spis powszechny z 2002 r.)
- Gęstość zaludnienia 27 osób /1km^2
- Średnia w województwie podkarpackim – 117 osoby/km^2
- Sołectw 24
- Liczba podmiotów gosp. 315 (I kw 1999 r.)

Sołectwa:

Gmina Bircza dzieli obszar administracyjny na 24 sołectwa:

Bircza,
Stara Bircza,
Brzyska,
Boguszówka,

Borownica,
Brzeżawa,
Huta Brzuska,
Jasienica,
Jawornik Ruski,
Korzeniec,
Kotów,
Kuźmina,
Leszczawka,
Leszczawa Dolna,
Leszczawa Górna,
Lipa,
Łodzinka Górna i Dolna,
Malawa i Dobrzanka,
Nowa Wieś,
Roztoka,
Rudawka,
Sufczyna,
Wola Korzeniecka,
Żohatyn.

0 SFERA SPOŁECZNA

0 Ludność – zaludnienie

Ludność gminy z podziałem na poszczególne sołectwa przedstawia poniższa tabela.

tabela nr 1

L.p.	Sołectwo	Powierzchnia w ha	Mieszkańcy (liczba)	średnia na km ^{2}	Struktura (%)
1.	Bircza	463,46	1137	245,57	15,83
2.	Stara Bircza	848,38	566	66,75	7,88
3.	Brzuska	1551,50	302	19,46	4,21
4.	Boguszówka	186,91	107	57,52	1,49
5.	Borownica	447,84	110	24,61	1,53
6.	Brzeżowa	1437,60	309	21,49	4,30

7.	Huta Brzuska	700,00	384	54,86	5,35
8.	Jasienica	630,27	254	40,32	3,54
9.	Jawornik Ruski	1719,30	157	9,13	2,18
10.	Korzeniec	872,48	502	57,56	6,99
11.	Kotów	676,55	107	15,83	1,49
12.	Kużmina	1551,80	456	29,38	6,35
13.	Leszczawka	846,14	327	38,65	4,55
14.	Leszczawa Dolna	1611,80	643	39,91	8,95
15.	Leszczawa Górna	1505,40	129	8,57	1,79
16.	Lipa	1807,10	317	17,54	4,40
17.	Łodzinka Górna i Dolna	1175,30	121	11,15	1,68
18.	Malawa i Dobrzanak	1121,10	198	17,66	2,75
19.	Nowa Wieś	446,15	101	22,65	1,40
20.	Rudawka	1050,90	219	20,86	3,05
21.	Sufczyna	1051,30	292	27,7	4,06
22.	Wola Korzeniecka	697,55	220	31,56	3,06
23.	Żohatyn	1335,80	161	12,06	2,24
24.	Roztoka	239,70	61	25,52	0,84
25.	Obręby Geodezyjne	1474,93	---	---	---
Razem		25.449,36	7.180	28,21	100 %

Stopa przyrostu naturalnego w gminie Bircza ma tendencję zniżkowa (od 52 osób w roku 1990 – 17 osób w 1999 r.).

0 Przyrost naturalny

Charakterystykę przyrostu naturalnego w latach 1990 - 1999 przedstawia tabela nr 2.

tabela nr 2

Rok	Liczba urodzeń	Liczba zgonów	Przyrost naturalny
1996	114	90	24
1997	110	69	41
1998	101	67	34
1999	89	72	17

Analizując liczbę zawieranych małżeństw w gminie, można stwierdzić, że w ostatnich latach ma ona tendencję zwyżkową. Wzrost liczby zawieranych małżeństw sprzyjał będzie rozwojowi sfery społeczno – demograficznej.

W strukturze wiekowej ludności Gminy Bircza, dominuje ludność w wieku między 30 – 49 rokiem życia oraz w wieku powyżej 50 lat.

0 Struktura wiekowa ludności

Szczegółowo strukturę wiekową przedstawia tabela nr 3.

tabela nr 3

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba	struktura w %
1.	Dzieci od 0 do 6 lat	770	10,72
2.	Dzieci od 7 do 15 lat	1146	15,96

3.	Młodzież od 16 - 20	507	7,06
4.	Dorośli od 21 - 29	972	13,53
5.	Dorośli od 30 - 49	1768	24,62
6.	Dorośli w wieku powyżej 50 lat	2017	28,09
Razem		7180	100 %

Największy udział % w strukturze wiekowej ma grupa osób powyżej 50 lat (20,09 %). Udział tej grupy ludności każe przypuszczać, że społeczeństwo gminy Bircza jest populacja starzejącą się. Przy spadku wskaźnika przyrostu naturalnego udział ten wyraża negatywny wpływ na potencjał społeczno – demograficzny gminy.

Niepokojąco mała jest liczba osób w przedziale wiekowym od 16 do 29 lat życia. Ludność w wieku produkcyjnym stanowi 52 % - 3758 osób.

Saldo migracji stałej w gminie jest ujemne, co jest wynikiem ograniczonego rynku pracy, skłaniającego miejscową ludność do poszukiwania pracy w większych aglomeracjach.

0 Migracja ludności

Saldo migracji ludności w gminie przedstawia poniższa tabela.

tabela nr 4

Wyszczególnienie	Napływ	Odpływ	Saldo migracji	
			Ogółem	na 1000 ludności
Gmina Bircza	**42**	**103**	**- 61**	**- 8,6**

Dane: Rocznik Statystyczny woj. podkarpackiego – stan na 1999 r.

0 Rynek pracy i bezrobocie

W gminie Bircza zatrudnionych jest 615 osób, w tym w sektorze państwowym 393 osoby – 63,9 % ogółu zatrudnionych, zaś w sektorze prywatnym 222 osoby – 36,1 % ogółu zatrudnionych.

Podstawowym czynnikiem kształtującym strukturę zatrudnienia jest fakt posiadania ziemi oraz wielkość gospodarstwa rolnego.

Likwidacja byłego województwa przemyskiego i upadek w woj. podkarpackim dużej części zakładów przemysłowych, w których zatrudniona była znaczna część ludności wiejskiej, wywołała zjawisko bezrobocia jawnego jak i ukrytego. Redukcja zatrudnienia w zakładach pracy w pierwszej kolejności dotknęła tzw. Dwuzawodowców, czyli właścicieli małych gospodarstw rolnych, zatrudnionych dodatkowo w zakładach przemysłowych. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w gminie wynosiła na dzień 30.09.1999 r. – 500 osób.

Bezrobocie wiekowo przedstawia się następująco:

15 – 17 lat - 3 osoby,

18 – 24 lat - 184 osoby,

25 – 34 lat - 173 osoby,

35 – 44 lat - 121 osoby,

45 – 54 lat - 17 osób,

55 – 59 lat - 2 osoby.

Trzeba zauważyć, że zdecydowana większość bezrobotnych to ludzie w wieku produkcyjnym od 18 – 44 lat, posiadający najczęściej wykształcenie zasadnicze zawodowe i podstawowe. Stanowi to duży problem społeczny, gdyż rynek pracy nie wykazuje zapotrzebowania na niewykwalifikowaną lub nisko wykwalifikowaną siłę roboczą. Stopa bezrobocia w gminie, liczona jako stosunek procentowy liczby zarejestrowanych do liczby ludności, aktywnej zawodowo wynosi 13,3 % i jest na tym samym poziomie, co stopa bezrobocia w województwie podkarpackim.

Do głównych przyczyn bezrobocia zaliczyć należy:

- brak zakładów przemysłowych,

- brak większych jednostek mogących stanowić pewien potencjał miejsc pracy,

- duża odległość gminy od większych zakładów funkcjonujących w regionie,

- kłopoty z dostępem do kredytów na rozwój małej przedsiębiorczości,

- spadek stopy życiowej w całym kraju.

Bez prawa do zasiłku dla bezrobotnych pozostaje w gminie 359 osób – 71,80 % ogółu bezrobotnych.

1.1. Kultura, Oświata i Bezpieczeństwo publiczne

1.4.1 Stan Obiektów Dziedzictwa Kulturowego

Historyczne osadnictwa gminy:

Na terenie gminy Bircza przebiega północna granica zasięgu występowania kultury doliniarskiej, której charakterystyczną cechą jest występowanie tzw. chałupy sanockiej z wnęką (budulec drzewo). Zgodnie z tym kryterium najdalej wysunięte wsie doliniańskie występują w Leszczawie i Leszczawce Górnej. Ludność zamieszkująca obszar to Polacy, Rusini. Zajęcia ludności to głównie rolnictwo, hodowla owiec i trzody. Uprawiano owies, żyto, bób, len w związku z czym rozwinęło się tkactwo.

Podstawowym budulcem na omawianym terenie w budownictwie wiejskim było drzewo. W rejonie Birczy rozwinęło się głównie budownictwo zrębowe. Powszechną cechą budownictwa było łączenie pod jednym dachem części mieszkalnej i inwentarskiej. Cerkwie budowane na terenie ob. Gminy Birczy bryłą upodobnione były do kościołów rzymsko-katolickich. Jedynym wyróżnikiem były baniaste hełmy różnej wielkości, konstruowane techniką szkieletową. Cerkwie z jedno lub trójkalenicowym dachem z trzema dużymi baniastymi hełmami występują w Lipie (1830 r.), Jaworniku Ruskim (1882 r.).

Można też spotkać obiekty jednoprzestrzenne o trójbocznie zamkniętym prezbiterium, nakryte jednokalenicowym dachem np. w Leszczawce (1766 r.).

Bircza

Najwcześniejsza zachowana wzmianka pochodzi z 1418 roku i przynosi nazwę Bircza, która zmienia się w 1435 roku na Byrcza, w 1448 na Byercza, a w 1645 Biercza. Nazwa ta jest pochodną od węgierskiego słowa “birka”, co oznacza owca. Doniosłym wydarzeniem było nabycie w 1447 roku Birczy przez Jerzego Matiaszowicza, którego potomkowie i spadkobiercy przybrali nazwisko rodowe wywodzące się od nazwy osady. Rodzina ta należąca do średniej szlachty wywodziła się z Węgier, posiadała herb “Gozdawa”. Z chwilą uzyskania praw miejskich przez Birczę, herb ten stał się jej pierwszym herbem (białe lilie na czerwonym polu). Zmiana właścicieli pociągnęła za sobą zmianę charakteru osady. W 1462 roku Johanne scultetus de Byrcza – pierwszy sołtys o imieniu Jan - będący zwierzchnikiem dziedzicznym wsi lokowanej na prawie niemieckim a więc z ludnością polską uprawiającą rolę.

Rozwojowi Birczy sprzyjały występujące od 1584 roku przywileje na jarmarki 3 razy w roku i targi raz w tygodniu. Koniunktura gospodarcza spowodowała wzrost w 1589 roku liczby budynków do 49 a mieszkańców do 245 osób. Wiązało się to z napływem ludności polskiej ale również i innych narodowości. W tym czasie występują pierwsze lokalizacje placówek oświatowych. W 1584 roku przystąpiono

do budowy szkoły. Z 1605 roku pochodzi wzmianka o pierwszym szpital. Dziedziczni właściciele Biereccy jak i Drohojowscy przyjmując cały klucz birczański z okolicznymi wsiami nie ingerowali w wewnętrzne sprawy osady.

Okres XVIII i I połowy XIX wieku to czas uzależnienia mieszkańców od często zmieniających się właścicieli. Stan ten pogarszał się powodując podział miasta. Powodowało to ograniczenia praw samorządu miejskiego oraz swobody osobistej. Trwało to czasu powstania zaboru austryjackiego. Austryjacy powołali Urząd Dominikalny Bierecki, który zarządzał miastem i okolicznymi wsiami, w latach 1772-1855 podlegał mu Urząd Miejski reprezentujący mieszkańców. Sądownictwo w tym czasie odbywało się na zamku lub w mieszkaniach wójtów. W 1866 roku powołano samorząd terytorialny reprezentowany przez powiatową radę w Birczy i Wydział powiatowy. W 1868 roku po wyodrębnieniu sądownictwa od administracji państwowej powołano CK Sad powiatowy w Birczy, a w 1869 powołano CK powiatową komisję szacunkową. Ten stan rzeczy trwał aż do 1876 roku, kiedy to siedzibę powiatu przeniesiono do Dobromila. Pierwszy połowa II wojny światowej to wzrost liczby mieszkańcówi zmiany w strukturze narodowościowej. A następnie przez politykę hitlerowskich niemiec następuje zmniejszenie liczby ludności. Po wyzwoleniu dokonano wybory burmistrza a następnie powołany zostaje wójt gminy zbiorczej w Birczy. Bircza stała się siedzibą Gromadzkiej Rady Narodowej. Od 1949 następuje stopniowa odbudowa życia gospodarczego i kulturalno-oświatowego w gminie.

Bircza, historyczny układ urbanistyczny poł. XV w.

ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAF.:

- KOŚCIÓŁ, PW. STANISŁAWA KOSTKI, mur., 1921 r.,

- PLEBANIA, mur., ok. 1925 r.

KAPLICA CMENTARNA, mur., 2 poł. XIX w.

KALPLICZKA, mur., k. XIX w.

BUDYNEK SIÓSTR ZAKONNYCH, ob. dom nr 21, wł. UG, mur., k. XIX w.

ZESPÓŁ PAŁACOWY:

- PAŁAC, ob. SZKOŁA PODSTAWOWA, mur. , 1 poł. XIX w.

- FORTYFIKACJE BASTIONOWE, ziemn., XVI w.

- PARK, 1 poł. XIX w.

KOSZARY WOJSKOWE, ob. dom mieszkalny, drewn., ok. 1940 r.

SZKOŁA, mur., przed 1914 r.

PRZEDSZKOLE, drewn. przed 1914 r.

SZKOŁA PODSTAWOWA, mur. ok. 1925 r.

DOM NR 37 mur. k. XIX w.

DOM NR 111	mur.	ok. 1925 r.
DOM NR 113	mur.	ok. 1925 r.
DOM NR 114/115	mur.	ok. 1925 r.
DOM NR 117	mur.	ok. 1925 r.
DOM NR 118	mur.	ok. 1925 r.
DOM NR 119	mur.	ok. 1925 r.
DOM NR 120	mur.	ok. 1925 r.
DOM NR 121	mur.	ok. 1925 r.
DOM NR 122	mur.	k. XIX w.
DOM NR 133	mur.	ok. 1930 r.
DOM	mur.	ok. 1930 r.
DOM NR 2	drewn.	2 poł. XIX w.
DOM NR 19	drewn.	pocz. XX w.
DOM NR 42	drewn.	pocz. XX w.
DOM NR 50	drewn.	ok. 1920 r.
DOM NR 56	drewn.	ok. 1950 r.
DOM NR 71	drewn.	ok. 1930 r.
DOM NR 84	drewn.	poł. XIX w.
DOM NR 126	drewn.	ok. 1920 r.
DOM NR 138	drewn.	ok. 1930 r.
DOM NR 139	drewn.	ok. 1930 r.
DOM NR 143	drewn.	pocz. XX w.
DOM	drewn.	ok. 1930 r.

Stara Bircza

DOM NR 25	drewn.	ok. 1930 r.
KUŹNIA	drewn.	ok. 1930 r.

Korzeniec

Zachowanym elementem historycznym jest kapliczka z XIX wieku.

ZAGRODA NR 17:

- DOM drewn. 1937 r.

- KUŹNIA		drewn. ok. 1950 r.
DOM NR 19	drewn.	pocz. XX w.
DOM NR 20	drewn.	ok. 1920 r.
DOM NR 29	drewn.	ok. 1920 r.

Żohatyń

Wieś położona jest w dolinie potoku Jawornik 10km na zachód od Birczy. W 1441 r. Została lokowana na prawie wołowskim. Do ciekawych elementów krajobrazu kulturowego należą dwie murowane kapliczki.

KAPLICZKA SŁUPOWA		mur. XIX w.
KAPLICZKA	mur.	XIX w.
KAPLICZKA	mur.	k.XIX w.
DOM I STODOŁA NR 31		drewn. pocz.XX w.
STODOŁA NR 35	drewn.	pocz.XX w.
ZAGRODA /DOM, STODOŁA/ NR 38	drewn.	pocz.XX w.
DOM / Z KRZYŻEM/	drewn.	ok.1920

Kuźmina

Wieś pochodzi z XV osadnikami, pierwszymi osadnikami byli Rusini. Cerkiew gr. – katolicka powstała w 1814 r. Obiekt ten przetrwał do czasów obecnych. W części wschodniej wsi zachowane są fragmenty fortyfikacji dworskich. Pomimo pożogi z 1945 r, kiedy wieś prawie doszczętnie spłonęła, pozostało kilka drewnianych chałup z XIX w.

DOM NR 76	drewn.	po 1945
DOM NR 77	drewn.	po 1945
ZAGRODA	drewn.	k.XIX w.
DOM	drewn.	k.XIX w.
DOM NR 98	drewn.	ok.1930
DOM NR 99	drewn.	ok.1930
DOM NR 100	drewn.	ok.1930

Roztoka

Najstarsze wzmianki dotyczące wsi pochodzą z 1538 r. Do ciekawych zachowanych obiektów historycznych należy cerkiew gr.- kat. Drewniana p.w. Opieki NMP z roku 1936 (wybudowana na miejscu poprzedniej z 1822 r.) wraz z cmentarzyskiem. Cerkiew zbudowana została na planie krzyża z centralną kopułą.

CERKIEW GR.-KAT. P.W. OPIEKI NMP drewn. 1936

Sufczyna

Wieś została założona w połowie XV w. W 1945 r. została spalona przez UPA. Ocalało 6 gospodarstw. Zachował się kościół murowany p.w. św. Jadwigi. Jego prezbiterium to dawna kaplica dworska z XVIII w.

KOŚCIÓŁ RZYM.-KAT.	mur.	k.XIX w.
KAPLICZKA	mur.	XIX w.
KAPLICZKA	mur.	k.XIX w.
KRZYŻ PRZYDROŻNY	drewn.	pocz.XX w.
DOM NR 5	drewn.	ok.1920
DOM NR 12	drewn.	1928

Borownica

W 1945 r. spalona. Zachował się kościół z okresu międzywojennego.

KOŚCIÓŁ FIL., PW. NAJŚWIĘTSZEGO SERCA

PANA JEZUSA, mur. pocz. XX w.

Boguszówka

Założona została w XV w. W 1945 r. wieś została spalona przez UPA. Jedynym elementem zachowanym z dawnych czasów jest kapliczka z poł. XIX w.

KAPLICZKA	mur.	pocz. XX w.
DOM NR 4	drewn.	ok. 1920 r.
DOM	drewn.	ok. 1920 r.

Lipa

Powstała na pocz. XV w. Do obiektów zachowanych należy cerkiew gr.- katolicka drewniana z 1830 r. (obecnie parafia rzym.- kat.). Przed wejściem stoi murowana kaplica grobowa z poł. XIX w. Dziś Lipa jest niewielką miejscowością.

CERKIEW GR.-KAT. P.W.BŚW.PARASKEWII drewn. ok.1830

KAPLICA GROBOWA	mur.	poł. XIX w.
DZWONNICA	mur.	1 poł. XIX w.
KAPLICZKA	mur.	k.XIX w.

KAPLICZKA	mur.	pocz.XX w.
ZAGRODA NR 35	drewn.	1935
DOM NR 38	drewn.	ok.1930

Malawa

Wieś położona 6 km na zachód od Birczy, nad lewym dopływem Stupnicy.

CERKIEW GR.-KAT. P.W. TEODOZEGO PIECZARSKIEGO	mur.	zap. XVIIIw.
KAPLICZKA	mur.	XIX w.

Wola Korzeniecka

Wieś położona na południowy wschód od Birczy (6 km). Najpierw nazwana Wolą Izbiczną, później Birecką. Powstała jako osada przy założonej przez Bireckich hucie szkła. Pierwsze wzmianki pochodzą z 1552 roku. We wsi zachowały się stare domy zrębowe.

KAPLICZKA	mur.	XVIII/XIX w.
KAPLICZKA NA TRZECH DĘBACH	drewn.	poł.XX w.
DOM NR 4	drewn.	ok.1920
DOM NR 7	drewn.	ok.1920
DOM NR 12	drewn.	ok.1920
DOM NR 14	drewn.	ok.1920
BRÓG	drewn.	ok.1920
DOM NR 19	drewn.	ok.1930
DOM NR 22	drewn.	ok.1920
DOM NR 23 /D.SZKOŁA/	drewn.	ok.1930
DOM NR 39	drewn.	ok.1930
BRÓG	drewn.	
ZAGRODA NR 50 /STODOŁA, DOM/	drewn.	pocz.XX w.
BRÓG	drewn.	ok.1920
DOM NR 52	drewn.	pocz.XX w.
DOM NR 53	drewn.	ok.1920
DOM I BRÓG	drewn.	ok.1920
DOM	drewn.	XIX w.

Kotów

Wieś założona została w XV wieku. Za czasów Zygmunta Augusta w Kotowie istniała żupa solna. Do dzisiaj przetrwała cerkiew drewniana z 1923 r. (w złym stanie) i kapliczka z 1918 r.

Rudawka

Powstała w XV wieku. W 1732 r. wybudowano tu cerkiew p.w. św. Sowy (obecnie kościół rzym.-katolicki). W 1945 r wieś została spalona przez UPA.

CERKIEW GR.-KAT. P.W. ŚW.SAWY	drewn.	1736
KAPLICZKA	mur.	1840
KAPLICZKA	mur.	k.XIX w.
KRZYŻ PRZYDROŻNY	drewn.	poł.XX w.
DOM NR 8	drewn.	ok.1930
ZAGRODA NR 13	drewn.	ok.1920
SPICHLERZ	drewn.	ok.1920
STODOŁA	drewn.	ok.1920
DOM NR 14	drewn.	ok.1930
DOM NR 15	drewn.	ok.1920

Jawornik Ruski

Założona została w 1469 r. Cerkiew gr.-kat. p.w. św. Dymitra została wybudowana w 1882 r. We wnętrzu zachowały się polichromie i ikonostas z XIX w.

ZESPÓŁ CERKWII GR.-KAT. PW. ŚW. DYMITRA:

- CERKIEW, OB KOŚCIÓŁ RZYM.-KAT. drewn. 1812 r.

- DZWONNICA mur. k. XIX w.

Huta Brzuska

Wieś powstała w XVIII w. Przy hucie szkła. Obecnie pozostało kilka zabytkowych zagród drewnianych.

DOM NR 54	drewn.	ok. 1946 r.
DOM NR 96	drewn.	ok. 1946 r.
DOM NR 114	drewn.	ok. 1946 r.
DOM NR 119	drewn.	ok. 1946 r.

Brzuska

Na początku XVI w. Istniała tu parafia prawosławna, działająca przy cerkwi p.w. Św. Mikołaja cudotwórcy. Cerkiew spaliła się wraz z polichromią o charakterze figuralnym oraz ikoną przedstawiającą Chrystusa Nauczającego z XVIII wieku.

KAPLICZKA	mur.	XIX w.
KAPLICZKA	mur.	XIX w.
KAPLICZKA	mur.	XIX w.
DOM NR 42	drewn.	1935 r.

Leszczawka

Wieś położona jest na północ od Kużminy. Założona została w XVI wieku.

KAPLICZKA	mur.	k.XIX w.
KAPLICZKA	mur.	k.XIX w.
DOM NR 41	drewn.	ok.1930
DOM NR 52	drewn.	ok.1930
DOM NR 60	drewn.	pocz.XX w.
PIWNICA	mur.	ok.1920
BRÓG	drewn.	ok.1920
DOM NR 84	drewn.	XIX w.
DOM NR 85	drewn.	pocz.XX w.
PIWNICA	mur.	ok.1920
ZAGRODA NR 85	drewn./mur.	pocz.XX w.

Leszczawa Dolna

Założona została w XV wieku. Z dawnych czasów zachowała się plebania drewniana.

KOŚCIÓŁ RZYM.-KAT.	mur.	pocz.XX w.
KAPLICZKA	mur.	XIX w.
KAPLICZKA	mur.	pocz.XX w.
KAPLICZKA	mur.	k.XIX w.
DOM NR 15	drewn.	ok.1930
DOM NR 20	drewn.	1947

DOM NR 69	drewn.	ok.1930
DOM	drewn.	ok.1930

Leszczawa Górna

Miejscowość założona w XV wieku. Zachowane są ruiny cerkwi z końca XVIII wieku oraz kapliczka na planie rombu.

KAPLICZKA	mur.	k.XIX w.
KAPLICZKA	mur.	k.XIX w.
KAPLICZKA	drewn.	pocz.XX w.
DOM NR 2	drewn.	ok.1935
DOM NR 6	drewn.	ok.1935
DOM NR 7	drewn.	ok.1935
DOM NR 9	drewn.	ok.1935
DOM NR 12	drewn.	ok.1935
DOM NR 15	drewn.	pocz.XXw .

Krajna

Wieś obecnie nie istnieje. Założona z początkiem XVI wieku. W 1882 r. powstała tu cerkiew, która nie przetrwała do czasów obecnych. Mieszkańcy wsi zostali wysiedleni w trakcie akcji “Wisła”.

Jasienica Sufczyńska

Wieś leży na południowy zachód od Birczy nad dopływem Stupnicy. Reliktem dawnych czasów jest murowana kapliczka.

KAPLICZKA	mur.	poł. XIX w.
ZAGRODA NR 16	drewn.	ok. 1920 r.
ZAGRODA NR 18	drewn.	ok. 1920 r.
ZAGRODA NR 40	drewn.	ok. 1920 r.
DOM NR 9	drewn.	pocz. XX w.
DOM NR 36	drewn.	ok. 1930 r.
STODOŁA	drewn.	ok. 1930 r.

Nowa Wieś

Powstała w połowie XV wieku. Po II wojnie światowej UPA spaliła domostwa a ludność została wysiedlona.

KAPLICZKA	mur.	XIX w.
DOM NR 2	drewn.	ok.1920
DOM NR 14	drewn.	ok.1920
DOM NR 15	drewn.	k.XIX w.
DOM NR 16	drewn.	ok.1930
DOM NR 18	drewn.	pocz.XX w.

Brzeżawa

W 1843 r. wybudowano tu cerkiew p.w. Św. Michała Archanioła. Cerkiew zachowała się wraz z wnętrzem.

CERKIEW GR.-KAT. PW. ŚW. MICHAŁA ARCHANIOŁA, OB. KOŚCIÓŁ RZYM.-KAT. drewn.1843 r

DOM Z OBORĄ NR 4 drewn. 1poł. XX w.

DOM NR 13	drewn.	ok. 1930 r.
DOM NR 18	drewn.	pocz. XX w.
DOM NR 64	drewn.	pocz. XX w.

1.4.2 Cmentarze zabytkowe

tabela nr 5

Miejscowość	Charakter obiektu	Okres powstania obiektu
1	2	3
Jawornik Ruski	Greckokatolicki, ob. Rzymskokatolicki	Pocz. XX w.
Jawornik Ruski	Greckokatolicki przycerkiewny	II poł. XIX w.
Żohatyń	Greckokatolicki	Pocz. XX w.

Kotów	Greckokatolicki	I poł. XX w.
Rudawka	Greckokatolicki przycerkiewny	II poł. XIX w.
Sufczyna	Greckokatolicki	k. XIX w.
Borownica	Rzymskokatolicki	XIX/XX w.
Lipa	Greckokatolicki przycerkiewny	II poł. XIX w.
Malawa	Greckokatolicki przycerkiewny	?
Malawa	Greckokatolicki	II poł. XIX w.
Bircza	Rzymskokatolicki	II poł. XIX w.
Bircza	Żydowski	XIX w.
Bircza	Rzymskokatolicki, mogiły żołnierzy WP poległych w walkach z bandami UPA	po II wojnie światowej
Bircza	Greckokatolicki	II poł. XIX w.
Stara Bircza	Greckokatolicki	k. XIX w.
Brzeżawa	Zielonoświątkowców	1929 r.
Brzeżawa	Greckokatolicki, ob. Rzymskokatolicki	pocz. XX w.
Brzeżawa	Greckokatolicki przycerkiewny	poł.. XIX w.
Leszczawa Dolna	Komunalny, d. gr.-kat. i rzym.-kat., ob. rzym.-kat.	II poł. XIX w.
Wola Korzeniecka	Greckokatolicki przycerkiewny	II poł. XIX w.
Huta Łodzinka	Wojenny	1915 r.
Krajna	Greckokatolicki	k. XIX w.
Łodzinka Dolna	Greckokatolicki	XIX/XX w.

Leszczawa Górna	Greckokatolicki	k. XIX w.
Łomna	Greckokatolicki, przycerkiewny	poł. XIX w.
Łomna	Greckokatolicki	pocz. XX w.
Roztoka	Greckokatolicki przycerkiewny	Pocz. XX w.
Leszczawka	Greckokatolicki przycerkiewny	k. XIX w.
Kuźmina	Rzymskokatolicki, kaplica grobowa pocz. XX w., kwatery poległych z bandami UPA	po II wojnie światowej
Kuźmina	Rzymskokatolicki	I poł. XX w.
Brzuska	Greckokatolicki przycerkiewny	XIX w. ?

1.4.3 Oświata

Wykaz bazy oświatowej w gminie Bircza, stan uczniów, prognozy demograficzne.

tabela nr 6

Nazwa szkoły	Rok szkolny						
	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
SP Bircza	278	259	233	229	220	206	187
SP Huta Brzuska	36	36	33	30	32	31	29
SP Sufczyna	106	112	107	102	104	101	90
SP Korzeniec	48	48	45	46	42	45	44

Nazwa szkoły	Rok szkolny						
	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
SP Kuźmina	52	45	42	39	35	28	26
SP Leszczawa Dolna	116	119	110	99	94	99	98
SP Lipa	84	73	70	71	74	77	77
SP Żohatyn	39	34	29	30	26	31	40
OGÓŁEM	759	726	669	646	627	618	591

Zamierzenia inwestycyjno- remontowe bazy oświatowej:

Gimnazjum w Birczy – Remont przybudówki, budowa hali sportowej wraz z basenem.

Szkoła Podstawowa w Sufczynie- Remont dachu, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wykonanie elewacji i docieplenia.

Szkoła Podstawowa w Hucie Brzeskiej – Remont dachu, wymiana stolarki okiennej.

Szkoła Podstawowa w Kuźminie wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wykonanie elewacji i ocieplenia, budowa ujęcia wody, wymiana instalacji elektrycznej. Rozbudowa poddasza w celu adaptacji na całoroczne schronisko turystyczne.

Szkoła Podstawowa w Leszczawie Dolnej wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wykonanie elewacji i ocieplenia, budowa ujęcia wody.

Szkoła Podstawowa w Lipie – Remont pawilonu na stołówkę, wymiana pokrycia dachowego.

Szkoła Podstawowa w Korzeńcu- Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wykonanie elewacji i ocieplenia, remont instalacji wodociągowej.

Ponadto planowane jest utworzenie pracowni internetowych w szkołach: SP Korzeniec, SP Lipa, SP Huta Brzuska, SP Kuźmina.

1.4.4 Ochrona zdrowia

W roku 2000 podjęto staranie przez gminę Bircza statusu gminy uzdrowiskowej. Zostały przeprowadzone badania wód, powietrza, natężenia hałasu, które potwierdziły korzystne warunki przyrodniczo- klimatyczne panujące na terenie gminy.

09 czerwca 2004 roku uchwałą nr XVII/18/04 Rady Gminy Bircza ustalono miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru o powierzchni ok. 15 ha z przeznaczeniem pod organizacje usług związanych z rozwojem lecznictwa i rehabilitacji oraz zaplecza tych usług wraz z budownictwem hotelowo- pensjonatowym. Handlowo- gastronomicznym i innym niezbędnym do prawidłowego działania funkcji podstawowej, a także funkcji oświatowo sportowych.

Obecna baza w zakresie ochrony zdrowia to:

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej świadczący usługi medyczne dla ludności w ramach NIZ.;

Niepubliczny Gabinet Fizjoterapii;

Odział pogotowia ratunkowego;

Apteka;

Czynione są starania o utworzenie prywatnych gabinetów specjalistycznych, jak na przykład kardiologiczny, ginekologiczny.

1.4.5 Bezpieczeństwo publiczne

Na terenie gminy funkcjonuje jeden komisariat policji z zatrudnionymi 5 funkcjonariuszami. Komisariat dysponuje dwoma samochodami: terenowy Honker oraz radiowóz Fiat Palio Weekend.

Stan bezpieczeństwa publicznego jest zadowalający, nie występują przestępstwa ciężkiego typu (rozboje, napady).

Gminna jednostka OSP włączona jest do krajowego systemu ratownictwa drogowego wyposażona jest w wóz bojowy STAR 244, samochód ratownictwa drogowego Lublin z pełnym wyposażeniem, samochód terenowy UAZ, 2 motopompy gaśnicze.

Ponadto na terenie gminy funkcjonuje 8 jednostek terenowych OSP wyposażonych w samochody: ŻUK, UAZ wraz z motopompami.

1.2. Struktura małych i średnich firm w Gminie Bircza:

1.5.1 Rynek pracy, Sfera gospodarcza

Działalność gospodarczą w gminie na przykładzie wybranych gałęzi produkcji, usług oraz handlu przedstawia tabela nr 7

tabela nr 7

Branża	Ilość
Przetwórstwo żywności	3
Przemysł drzewny	20
Przemysł meblowy	1
Transport	29
Handel	132
Usługi – warsztaty sam. i usługi komunikacyjne	26
Usługi budowlane	32
Zakłady usług leśnych	36
Dystrybucja paliw	2
Usługi gastronomiczne	5
Młyn	1

Na terenie gminy Bircza działają dwa większe zakłady przemysłowe:

-Zakład Przemysłowo - Handlowy "Bieszczady" – prowadzący produkcję wędlin (zatrudniający 22 osoby),

-Przedsiębiorstwo Meblowe ELSA prowadzące obecnie produkcję żyrandoli.

Identyfikcja problemów:

tabela nr 8

Uwarunkowania sprzyjające Rozwojowi	Uwarunkowania ograniczające Rozwój
Potencjał demograficzny	
- duży potencjał osób zawodowo – czynnych,	- wysoka stopa bezrobocia – 13,3 %, - ujemne saldo migracji, - niski przyrost naturalny, - duży odsetek ludności powyżej 50 lat, - duży % ludności o niskim wykształceniu.

Infrastruktura społeczno – gospodarcza	
- dobrze rozwinięta sieć placówek szkolnictwa podstawowego, - posiadanie szkoły średniej na terenie gminy – Liceum Ekonomiczne, - działający GOK i Biblioteka Publiczna w Birczy oraz duże filie, - wystarczająca sieć placówek handlowych, - działające 2 banki: - Bank Spółdzielczy, - Filia Banku PKO S.A. w Birczy, - możliwość wynajmu lokali lub kupna gruntów pod działalność gospodarczą,	- ograniczona ilość środków na remonty i modernizację szkół, - słabo rozwinięta baz sportowo - rekreacyjna, - brak sal gimnastycznych w niektórych szkołach, - brak środków na zakup pomocy naukowych, - brak nauczycieli do nauki j. obcych, - brak nowoczesnego sprzętu medycznego w istniejących placówkach opieki zdrowotnej, - niski poziom uprzemysłowienia gminy, - brak rozwiniętej działalności produkcyjnej, - słabo rozwinięta baza gastronomiczno – noclegowa, - brak promocji gospodarczej, - niedostateczna ilość lokalnego kapitału prywatnego, - słabo rozwinięta sieć gazownicza, - niedostatecznie rozwinięta sieć telekomunikacyjna.

1.3. Rolnictwo w Gminie Bircza:

1.6.1 Ważniejsze dane o użytkowaniu gruntów:

Struktura użytkowania terenów:

Powierzchnia ogólna gminy 25 449 ha - 100% w tym:

- Grunty orne 7781 ha
- Lasy i grunty leśne
- Sady 13 ha
- Łąki 1137 ha
- Pastwiska 2366 ha

Tablica nr 9 przedstawia strukturę gospodarstw rolnych w gminie Bircza:

tabela nr 9

		Powierzchnia w ha		
Grupy obszarowe użytków rolnych	Liczba gospodarstw	Ogólna	Użytków rolnych	Lasów i gruntów leśnych
Ogółem	1484	9105	7781	751
do 1 ha	390	178	136	15
1-5	808	2726	2235	329
5-10	238	1858	1571	214
10-15	25	352	296	39
15 ha i więcej	23	3992	3542	154
W tym gospodarstwa indywidualne	1481	6124	4867	744
do 1 ha	390	178	136	15
1-5	808	2726	2235	329
5-10	238	1858	1571	214
10-15	25	352	296	39
15 ha i więcej	20	1011	628	147

1.6.2 Struktura użytkowa w gospodarstwach użytkowych

- Gospodarstwa indywidualne od 1-5ha 44,3%,
- Gospodarstwa indywidualne powyżej 1ha 43,77%,
- Gospodarstwa indywidualne powyżej 5ha 0,78%,
- Ilość gospodarstw indywidualnych 2547
- Średnia powierzchnia gospodarstwa indywidualnego 2,36ha

Gospodarstwa indywidualne charakteryzują się dużym rozdrobnieniem.

1.6.3 Klasy gruntów rolnych

Największy udział w strukturze gleb na obszarze gminy Bircza mają grunty klasy IV i V.

1.4. Środowisko przyrodnicze

1.7.1 Budowa geologiczna.

Obszar gminy Bircza leży w obrębie dwóch regionów geologicznych: Karpat i Zapadliska Przedkarpackiego. Gmina leży w obszarze Pogórza Przemyskiego. Dominującym elementem krajobrazu są wzgórza o szerokich garbach i bardzo zróżnicowanym nachyleniu. Stoki wzgórz porozcinane są dolinami, najczęściej w kształcie litery “V”, którymi płyną cieki stałe. Obszar województwa ma złożoną budowę geologiczną. Grubość skorupy ziemskiej przekracza tu 55 km i należy do największej w Polsce. Położenie fizyczno-geograficzne wg Kondrackiego:

- Obszar: Europa Zachodnia
- Podobszar: Karpaty, Podkarpacie i Kotliny wewnętrzne
- Prowincja: Karpaty i Podkarpacie
- Podprowincja: Zewnętrzne Karpaty
- Makroregion: Pogórze Środkowobeskidzkie
- Mezoregion: Pogórze Przemyskie

1.7.2 Warunki wodne

Zasoby wodne na terenie gminy Bircza występują w dwóch formach: jako wody powierzchniowe i wody podziemne. Obszar gminy leży w zasięgu zlewni rzeki San. Układ wewnętrzny stanowią dopływu małej rzeki Stupnicy (dopływ Sanu) oraz szeregu bezimiennych potoków. Poziom tych wód na obszarze gminy jest różny. Zróżnicowanie to zależy od charakteru skał, podłoża i rzeźby terenu.

1.7.3 Położenie w strukturze funkcjonalno – przestrzennej

Położenie w stosunku do głównych korytarzy osadnictwa i pasm rozwoju społ.-gospodarczego. Obszar gminy znajduje się poza układem pasmowym województwa, w odległości około 30 km na północ od południowego korytarza osadnictwa, związanego z drogą krajową Nr 84 łączącą główne miasta południowej części województwa: Jasło, Krosno, Sanok, Ustrzyki Dolne i przejście graniczne z Ukrainą w Krościenku.

Naturalną barierą oddzielającą obszar gminy od tego pasma, stanowiącego również pasmo aktywności gospodarczej i społecznej, są Góry Sanocko – Turczańskie.

1.7.4 Położenie w układzie węzłowym.

Uwarunkowania historyczne oraz przyrodnicze spowodowały, że na trasie dawnego traktu handlowego z Węgier przez Przełęcz Dukielską w kierunku północno – wschodnim wykształciły się ośrodki miejskie : Sanok, Bircza i Przemyśl.

Status Birczy uległ całkowitej degradacji po II wojnie światowej, gdy utraciła ona prawa miejskie i do dnia dzisiejszego pozostaje w izolacji od procesów urbanizacyjnych, poza głównymi obszarami rozwoju społecznego i gospodarczego. Jednak położenie w centrum Pogórza Przemyskiego, wzrost zainteresowania tym obszarem jako potencjalną strefą rozwoju turystyki oraz brak ośrodków predysponowanych do pełnienia roli biegunów rozwoju sprawiają, że Bircza może odzyskać status miasta i stać się ponadlokalnym ośrodkiem rozwoju dla obsługi funkcji turystyczno – wypoczynkowych tego obszaru.

1.7.5 Położenie w układzie strefowym.

- **Strefa produkcji rolnej i leśnej**

Cały obszar pogórza, w tym również obszar gminy, posiada naturalne predyspozycje do rozwoju gospodarki leśnej, natomiast zarówno klimat, jak również ukształtowanie terenu i jakość gleb ograniczają rozwój produkcji rolnej. Cały obszar Pogórza zakwalifikowano do strefy ziem górskich dla których najodpowiedniejszym modelem gospodarowania rolniczego jest ograniczona hodowla zwierząt. Obszar Pogórza charakteryzuje się dużym zalesieniem: w gminie Bircza lasy stanowią około 60% powierzchni, co przesądza o głównej formie gospodarowania w całym subregionie.

Ponieważ duże i czyste ekologiczne kompleksy leśne są bogatym rezerwuarem zwierzyny leśnej, w tym także łownej, stanowią one poważne uwarunkowania do rozwoju gospodarki łowieckiej.

- **Strefa obszarów chronionych**

Walory krajobrazowe Pogórza, mały stopień urbanizacji oraz degradacji i dewastacji środowiska spowodowały, że cały ten subregion zostaje objęty prawną ochroną. Powstanie Parku Krajobrazowego Pogórza Przemyskiego, na obszarze którego znajduje się cała powierzchnia gminy (bez Birczy), stało się gwarancją prawną, nienaruszalności walorów krajobrazowych i przyrodniczych i czystości środowiska. Okoliczność ta stanowi główne uwarunkowanie do rozwoju turystyki, agroturystyki, gospodarki łowieckiej i proekologicznego drobnego przemysłu i rzemiosła. Projektowany w sąsiednich gminach Fredropol i Ustrzyki Dolne Turnicki Park Narodowy może stać się istotnym uwarunkowaniem dla gmin Bircza, gdyż stanie się potencjalnym rynkiem pracy a tereny sąsiednie mają szansę na lokalizację ośrodków obsługi technicznej, turystycznej i komunikacyjnej. Cały obszar gminy, a właściwie zlewnia rzeki San i Wiar znajdują się w strefie ochrony powierzchniowego ujęcia wody na Sanie dla Miasta Przemyśla. Brak udokumentowanych zasobów wód podziemnych i mały stopień retencji wód powierzchniowych sprawia, że cały obszar gminy i większości obszaru Pogórza Przemyskiego znajduje się w strefie małej dostępności do zasobów wody pitnej. Okoliczność ta jest przeszkodą w rozwoju bazy turystycznej na skalę masową oraz innych form gospodarowania wymagających dużych ilości wody.

1.7.6 System Ochrony Środowiska Przyrodniczego

- **Obszary i obiekty chronione.**

W myśl Ustawy o Ochronie Przyrody z 1991 r. w województwie podkarpackim stworzony został powiązany system obszarów chronionych wchodzących w krajowy system ochrony, w którym obszary najcenniejsze przyrodniczo, o najwyższej formie ochrony prawnej, otoczone są terenami o niższych wartościach przyrodniczych i niższych formach ochrony. Prawie całą powierzchnię gminy Bircza objęto ochroną we wszystkich możliwych formach ochrony; parku krajobrazowego, obszaru chronionego krajobrazu, rezerwatów przyrody, pomników przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, leśnych kompleksów promocyjnych. Wieloprzestrzenny system obszarów chronionych w gminie Bircza tworzony jest przez:

- Park Krajobrazowy Pogórza Przemyskiego (o całkowitej powierzchni 61 862 ha) utworzony Rozporządzenie Nr 11 Wojewody Przemyskiego z dnia 16 grudnia 1991 r. w sprawie wprowadzenia ochrony terenów posiadających walory krajobrazowe przed ich niszczeniem bądź utratą tych walorów (Dziennik Urzędowy Województwa Przemyskiego nr 17, poz.100). Park krajobrazowy jest obszarem chronionym ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe, a celem utworzenia jest zachowanie, popularyzacja i upowszechnianie tych wartości w warunkach racjonalnego gospodarowania. Grunty rolne i leśne i inne nieruchomości znajdujące się w granicach Parku pozostawia się w gospodarczym wykorzystaniu. W obszarze Parku leży 17 406 ha powierzchni gminy, prawie 68,25 % powierzchni gminy (granice na planie) Miejscowości leżące w Parku to: Brzezawa, Boguszówka, Borownica, Brzuska, Huta Brzuska, Dobrzanka, Jasienica, Jawornik Ruski, Korzeniec, Kotów, Krajna, Kuźmina, Lipa, Leszczawka, Leszczawa Dolna, Leszczawa Górna, Łodzinka Dolna, Łodzinka Górna, Łomna, Malawa, Nowa Wieś, Roztoka, Rudawka, Sufczyna, Stara Bircza, Wola Krzywiecka, Żohatyn. Miejscowość gmina została wyłączona z obszaru Parku i stanowi enklawę w jego środku. Pozostała część południowo – wschodnia gminy leży w obszarze chronionego krajobrazu.
- Przemysko - Dynowski Obszar Chronionego Krajobrazu (P.D.O.Ch.K.), stanowiący otulinę dla Parku Krajobrazowego Pogórza Przemyskiego (o powierzchni ogólnej 47 346,0 ha) został ustanowiony Uchwałą nr XX/148/87 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Przemyślu z dnia 25.06.1987r, utrzymaną w mocą Obwieszczenia Wojewody Przemyskiego z dnia 11.12.1990 r.

Głównym celem utworzenia obszarów chronionego krajobrazu jest:

- Zachowanie w krajobrazie tych elementów, które decydują o jego naturalnych walorach środowiska przyrodniczego,
- Uzyskanie warunków do właściwego powiązania funkcji krajobrazowo – przyrodniczych z zagospodarowaniem obszarów.

W obszarze P.D.O.Ch.K. leży 8033,9 ha powierzchni gminy.

1.7.7 Rezerwaty

Rezerwaty stanowią następną formę ochrony występującą na obszarze gminy. Są to obszary obejmujące zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym ekosystemy, określone gatunki roślin i zwierząt, elementy przyrody nieożywionej mające istotną wartość ze względów naukowych, przyrodniczych, kulturowych bądź krajobrazowych.

Obecnie istnieją 2 zatwierdzone rezerwaty przyrody o łącznej pow.329.42 ha, są to:

- "Krępak" o pow. 138,46 ha, położony jest w miejscowości Korzeniec.
- "Reberce" o pow. 190,96 ha, położony w miejscowościach: Wola Korzeniecka, Krajna i Łomna.
- Ponadto planuje się objąć ochroną rezerwatową dodatkowo jeszcze 1 obiekt jest to:
- "Lipa" o pow. 5,67 ha, położony w miejscowości Lipa,

1.7.8 Inne formy ochrony przyrody.

Innymi formami ochrony przyrody stosowanymi na terenie gminy są: ochrona indywidualna w postaci pomników przyrody i stanowisk dokumentacyjnych.

1.7.9 Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczne-pamiątkowej i krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, w szczególności sędziwe i okazałych rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe, jaskinie. Na obszarze gminy jest duża liczba zinwentaryzowanych sędziwych i wartościowych drzew o parametrach pomnikowych. Do rejestru pomników przyrody ożywionej wpisanych zostało 21 obiektów przyrodniczych. Tworzą je: pojedyncze drzewa i grupy drzew. Łącznie ochroną objęto 35 szt. drzew. Wśród drzew przewagę stanowią dęby - 22 i buki – 7. W dalszej kolejności: lipy – 3, grab - 2, sosna - 1.

1.5. Turystyka

Atrakcyjność walorów turystycznych, klimatycznych, duże kompleksy leśne i dobry stan czystości środowiska sprawiają, że obszar gminy znajduje się w strefie koncentracji walorów turystycznych obejmującej dolinę Sanu, Pogórze Przemyskie i góry Sanocko-Tuczańskie.

Dawne miasto Bircza z zachowanym małomiasteczkowym układem urbanistycznym i walorami zabytkowych obiektów architektonicznych ma szansę stać się ośrodkiem rozwoju funkcji turystycznej całego Pogórza obsługującego obszar projektowanego parku narodowego oraz część Pogórza od Przemyśla do Dynowa. Dla obsługi turystycznej niewystarczająca jest jakość i parametry techniczne układu drogowego tranzytowego – droga krajowa nr 28 z Wadowic do Przemyśla i przejścia granicznego w Medyce oraz droga wojewódzka nr 890 z Birczy do przejścia granicznego w Krościenku są trasami typowo górskimi, trudnymi do masowego wykorzystywania, szczególnie w okresach zimowych. Możliwość zwiększenia dostępności turystycznej tego obszaru daje istniejące lotnisko w nieistniejącej już wsi krajna, około 6 km drogą powiatową nr 524 na południe od Birczy. Daje to możliwość bezpośredniego połączenia z lotniskiem krajowym w Jasionce koło Rzeszowa. Obszar Gminy leży w większej strefie występowania pozostałości zabudowy drewnianej charakterystycznej dla całego obszaru pogranicza. Unikalny charakter obiektów, w tym cerkiewek, kapliczek nielicznych pozostałości wsi może stać się atrakcją turystyczną całego subregionu. Pożądane jest, aby cały obszar transgraniczny został objęty ponadregionalnym (ponadpaństwowym) programem ochrony tego dziedzictwa kulturowego.

Obszarem problemowym stanowiącym uwarunkowanie zewnętrzne dla rozwoju gminy jest obszar projektowanego Turnickiego Parku Narodowego w gminach Fredropol i Ustrzyki Dolne. Zachodnia granica projektowanego parku pokrywa się z południowo-wschodnią granicą gminy. Projektowany park narodowy może stać się dla gminy Bircza, a szczególnie dla miejscowości Bircza szansą rozwoju i miejscem lokalizacji bazy turystycznej dla zwiedzających park, ośrodkiem obsługi komunikacyjnej parku (droga krajowa nr 28 i lotnisko) wreszcie rynkiem pracy dla wykwalifikowanych pracowników leśnych przy utrzymaniu i pielęgnacji parku. Niepokojący jest fakt, że projektowany park narodowy, który swym zasięgiem miał obejmować również cześć

Gminy Bircza, został oprotestowany przez społeczność gminy, a niezrozumienie idei powołania parku i ochrony unikalnych walorów środowiska może stanowić barierę we właściwym wykorzystaniu tych bogactw i w konsekwencji niszczenie jedynych walorów mogących stanowić podstawę przyszłego rozwoju gminy.

1.6. Infrastruktura

1.9.1 Sieć Wodociągowa

Roczne zużycie wody w gminie wynosi 384,4 tyś m^3, sieć obsługuje około304 gospodarstwa domowe.

Charakterystyki ujęć i sieci:

Ujęcia wód występują w miejscowościach:

- Bircza 4 studnie wiercone wydajność 20 m^3/h (sieć R 5,4" dł. 1,3 km);
  2 kopane wydajność 15 m^3/h
- Kotów 1 ujęcie - studnia wiercona wydajność 21 m^3/h (sieć R 5,4" dł. 1 km)
- Leszczawa 1 ujęcie-studnia wiercona wydajność 18 m^3/h (sieć R 5,4" dł. 0,9 km)
- Łodzinka 1 ujęcie powierzchniowe wydajność 5 m^3/h (sieć R 5,4" dł. 1,3 km)
- Malawa 1 ujęcie powierzchniowe wydajność 10 m^3/h (sieć R 5,4" dł. 1,5 km)
- Lipa

Zużycie wody w miejscowościach (roczne):

- Bircza - 12 256 m^3 rocznie obsługuje 282 mieszkańców – 112 gospodarstw
- Kotów - 3 492 m^3 rocznie obsługuje 90 mieszkańców – 36 gospodarstw
- Leszczawa – 5 040 m^3 rocznie obsługuje 140 mieszkańców - 38 gospodarstw
- Łodzinka - 2 880 m^3 rocznie obsługuje 80 mieszkańców - 24 gospodarstw
- Malawa – 4 104 m^3 rocznie obsługuje 114 mieszkańców – 46 gospodarstw
- Lipa – XXXXX m^3 rocznie obsługuje 114 mieszkańców – 48 gospodarstw

W trakcie przygotowania jest stacja uzdatniania wody w Birczy i wodociągi na terenie gminy o łącznej długości 45 km

1.9.2 Gospodarka Odpadami

W gminie brak własnego gminnego wysypiska śmieci. Odpady komunalne są segregowane, i wywożone na wysypiska śmieci w gminach sąsiednich na zasadzie umów.

1.9.3 Gospodarka Ściekami

W gminie jedyną infrastrukturą służącą do odbioru i oczyszczania ścieków są lokalne sieci kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków wybudowane na potrzeby osiedli mieszkaniowych. Gmina przystępują obecnie do uregulowania gospodarki wodno-ściekowej budując i unowocześniając istniejące oczyszczalnie ścieków oraz rozbudowując sieć kanalizacyjną. Gmina posiada oczyszczalnie mechaniczno-biologiczne w miejscowościach: Bircza, Łodzinka Górna i Leszczawa Dolna, oczyszczającą 28 232 m^3 ścieków i obsługującą 502 mieszkańców.

1.9.4 Energia Elektryczna

Przez gminę przebiega linia WN 110 kV związane z rozdzieleniem energii elektrycznej w GPZ w Nowej Wsi.

1.9.5 Sieć Gazowa

Gmina Bircza posiada prawie 20 km sieci gazowniczej w bardzo dobrym stanie technicznym w miejscowościach Kuźmina (95%) i Roztoka (60%).

1.9.6 Sieć Telekomunikacyjna

Obecnie w gminie Bircza łączność telefoniczna dostępna jest dla:

- w Birczy 400 abonentów (pojemność centrali CMM 900),
- w Kuźminie 50 abonentów (pojemność centrali CMM 900),
- w Żohatynie 30 abonentów (pojemność centrali CMM 900),

Obecnie abonentów (z centrali CMM 900), jest 354 co daje wskaźnik telefonów 41,17/1000 mieszkańców, w trakcie przygotowana jest centrala automatyczna w Birczy i wykonanie światłowodu na terenie gminy.

1.9.7 Układ Drogowy

Położenie w układzie komunikacyjnym

Obszar gminy położony w pasie pogórzy można określić jako trudno dostępny komunikacyjnie. Jedyna droga krajowa przebiegająca przez gminę droga nr 28 łącząca zachodnią małopolskę z podkarpaciem jest drogą typową górską, nie przeznaczoną dla masowego ruchu tranzytowego osobowego i towarowego. Łączy ona wprawdzie drogę krajową tzw. "Zakopiankę" z granicą Polsko-Ukraińską (przejście graniczne w Medyce) i stanowi alternatywę dla głównego korytarza transportowego drogi nr 4, magistrali kolejowej E-30 i planowanej autostrady A-4, ale może mieć charakter wyłącznie turystyczny. Od Birczy do Krościenka (przejście graniczne z Ukrainą) prowadzi droga wojewódzka 890. Stanowi ona element tzw. "drogi przygranicznej" łączącej przejścia graniczne z Ukrainą: Hrebenne (woj. Lubeslskie), Budomierz (przejścia projektowane), Medykę, Krościenko i przejścia turystyczne (piesze) w Bandrowie, Michniowcu i Smolniku. Lotnisko w okolicach Birczy może stać się elementem lokalnej sieci komunikacji lotniczej z centralnym lotniskiem w Jasionce koło Rzeszowa, i poprzez to lotnisko z całym krajem. Powstanie obszaru specjalnego o przeznaczeniu wojskowym, który obejmuje lotnisko uniemożliwi jego wykorzystanie dla celów cywilnych. Cały obszar pogórza od Dynowa po granicę państwa jest praktycznie niedostępny dla telekomunikacji bezprzewodowej i trudnodostępny dla telekomunikacji przewodowej.

Sieć dróg istniejących

Przez obszar gminy Birczy przebiegają następujące drogi stanowiące szkielet komunikacyjny gminy tj.:

- droga krajowa Nr 28 relacji Zator – Wadowice - Przemyśl – Medyka (granica państwa)
- droga wojewódzka Nr 890 Kużmina – Krościenko
- drogi powiatowe w gminie Bircza :

Nr 514 Iskań – Piątkowa – Jawornik Ruski,

Nr 515 Nienadowa – Iskań – Bircza,

Nr 516 Kotów – Sufczyna,

Nr 517 Piątkowa – Kotów – St. Bircza,

Nr 518 Wara (gr. Powiatu) – St. Bircza,

Nr 519 Jawornik Ruski – Ulucz,

Nr 520 Lipa – Brzeżawa,

Nr 521 Malawa – Dobrzanka,

Nr 522 Leszczawa D. – Leszczawka,

Nr 523 Leszczawa D. – Leszczawka G.,

Nr 524 Bircza – Huwniki – Gr. Państwa

Nr 525 Brzuska – Huta Brzuska

- oraz drogi gminne, są to:

  Żohatyń – Borownica 1,8 km

  Leszczawka – Wygon – Kuźmina 4,1 km

  Bircza osiedle POM 0,8 km

  Leszczawka – Pastewnik 1 km

  Leszczawka – Rosuszka 1,2 km

  Leszczawka – Górny Koniec 1,4 km

  Boguszówka – Łazy 1,8 km

  Malawa – Leszczawa 2,3 km

  Bircza – Kamienna Góra 1,7 km

  Korzeniec – Bartkowskie 1,5 km

  Panieński Czub – Łodzinka D. 3,7 km

  Bircza – Wola Korzeniecka 3,0 km

  Bircza – Siewargówka 1 km

  Lipa 1 - 0,3 km

  Lipa 2 - 0,6 km

Lipa 3 – 0,4 km

Brzeżawa – Wola Brzeżawska 1 km

Bircza - Tokarnia – Huta Brzuska 2,5 km

W gminie Bircza nie występuje transport kolejowy.

1.9.8 Lotnisko

W okresie letnim jest wykorzystywane dla lotów prywatnych lotnisko znajdujące się w miejscowości Łodzinka (byłe wojskowe lotnisko obok ośrodka Arłamów).

1.7. Mienie gminy

Zasoby mieszkaniowe w gminie Bircza

tabela nr 10

	Gmina	Powiat
Mieszkania	1 707	17 191
Izby	5 363	59 563
Pow. użytkowa mieszkańców tyś. m^2	103,7	1219,7
Ludność w mieszkaniach	7 180	71 942
Liczba osób		
na 1 mieszkanie	4,1	4,18
na 1 izbę	1,33	1,21
Pow. użytkowa w m^2 na:		
1 mieszk.	59,35	70,90
1 osobę	14,44	17,00

dane : rocznik statystyczny 2000 – stan na 31.12.1999 r.

2. STRATEGICZNE CELE ROZWOJU GMINY BIRCZA

Cele strategiczne są konkretyzacją misji rozwoju i wskazują pożądane zasadnicze kierunki zaspokajania potrzeb mieszkańców miasta oraz jego związki z otoczeniem.

Cele te są równorzędne względem siebie, stąd też ich uszeregowanie spełnia jedynie funkcje porządkujące.

C1

TWORZENIE JAK NAJLEPSZYCH WARUNKÓW DO TRWAŁEGO WZROSTU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI MIESZKAŃCÓW ORAZ LOKALIZACJI INWESTYCJI KRAJOWYCH I ZAGRANICZNYCH, ZWŁASZCZA W SFERZE TURYSTYKI I LECZNICTWA UZDROWISKOWEGO

C2

ZMIANY W ROLNICTWIE POLEGAJĄCE NA PROMOCJI I PRODUKCJI ŻYWNOŚCI EKOLOGICZNEJ, ROZWÓJ AGROTURYSTYKI, DORADZTWA ROLNICZEGO, ZORGANIZOWANYCH SKUPÓW PŁODÓW ROLNYCH

C3

OCHRONA WALORÓW I ZASOBÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO ORAZ DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, A TAKŻE STAŁA POPRAWA ICH STANU

C4

ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ PODNOSZĄCEJ ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNĄ GMINY

3. CELE OPERACYJNE

- Cele operacyjne są konkretyzacją strategicznych celów rozwoju Birczy i przedstawione zostały jako cele funkcjonalne, tzn. wyrażające pożądane potrzeby, które należy zaspokoić. Formułując katalog celów operacyjnych uwzględniono te problemy, które uznano za najważniejsze i najpilniejsze do realizacji w perspektywie 2013 roku.
- Stąd też realizacja strategicznych celów rozwoju Gminy Bircza będzie koncentrować się przede wszystkim na działaniach mających na względzie stałe podnoszenie warunków życia mieszkańców, tworzenie jak najlepszych warunków dla trwałego rozwoju gospodarczego oraz wzrostu atrakcyjności turystycznej Gminy Bircza, takich jak:
    - Dalsze zwiększanie atrakcyjności lokalizacyjnej gminy dla inwestorów zewnętrznych (podaż terenów uzbrojonych, nowoczesna infrastruktura techniczna),
    - Aktywna i skuteczna ochrona walorów i zasobów przyrodniczych, umożliwiająca zachowanie cennych - pod tym względem – obszarów gminy,

- Likwidacja niedoborów w zakresie obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej służących ochronie środowiska przyrodniczego,
- Znacząca poprawa funkcjonowania systemu transportowego i jego powiązań z systemem wojewódzkim, powiatowym i krajowym,
- Podniesienie poziomu i warunków nauczania w szkołach,
- Poprawa standardu zamieszkiwania ludności i obsługi turystów,
- budowa i modernizacja ogólnodostępnych obiektów oraz urządzeń kulturalnych, sportowych, turystycznych, rekreacyjnych i wypoczynkowych,
- Organizowanie imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych zarówno dla mieszkańców, jak i turystów,
- Poprawa stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Poniżej przedstawiono katalog celów operacyjnych (cele te są względem siebie równorzędne, stąd też ich uszeregowanie ma jedynie charakter porządkowy):

tabela nr 11

Cele operacyjne	Realizacja celu strategicznego
CO1. Przeciwdziałanie bezrobociu oraz wyrównywanie szans poprzez aktywną politykę gospodarczą, w tym utworzenie Gminnego Centrum Aktywizacji	C1 – C2
CO2. Rozwój doradztwa rolniczego, zorganizowanych skupów płodów rolnych, promocja zdrowej żywności	C1
CO3. Poprawa warunków komunikacyjnych gminy	C1 – C4
CO4. Stała poprawa poziomu i warunków nauczania w szkołach poprzez rozwój pracowni internetowych, doposażenie szkolnych pracowni tematycznych, remonty i rozbudowy szkół i gimnazjum	C1 – C2
CO5. Poprawa stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego	C1 – C2
CO6. Ochrona walorów i zasobów ekologicznych gminy	C1, C3
CO7. Rozwiązanie problemów gospodarki wodno-ściekowej, organizacja selektywnej zbiórki odpadów stałych	C1 – C4
CO8. Poprawa standardu gminnej infrastruktury rekreacyjnej, turystycznej, wypoczynkowej i sportowej CO9 Stworzenie systemu małej retencji wodnej poprzez budowę zbiorników wodnych	C1 – C4
CO10. Zachowanie tożsamości kulturowej gminy i rozwój działalności kulturalnej	C1, C3, C4
CO11. Współdziałanie z okolicznymi gminami przy rozwiązywaniu wspólnych problemów	C1 – C3
CO12. Rozwijanie kontaktów międzynarodowych gminy, rozwój współpracy gospodarczej z partnerami z Republiki Słowackiej i Ukrainy	C1 – C2

4. ZADANIA REALIZACYJNE

Do każdego celu operacyjnego przyporządkowano określony zestaw zadań realizacyjnych wraz z uzasadnieniem ich podjęcia. Są one środkami realizacji strategicznych celów rozwoju Gminy Bircza.

Z punktu widzenia przedmiotowego (rodzajowego) przedstawione poniżej zadania realizacyjne można zaliczyć do następujących kategorii:

- zadania inwestycyjne,
- zadania ochronne oraz racjonalizujące wykorzystanie zasobów,
- zadania informacyjno-promocyjne,
- zadania inspirujące, stymulujące i wspierające.

Z kolei, z punktu widzenia podmiotowego (kompetencyjnego) zadania realizacyjne można podzielić na:

- zadania własne, za realizację których są odpowiedzialne z mocy prawa władze miasta,
- zadania obce, za realizację których są odpowiedzialne z mocy prawa inne podmioty decyzyjne (np. powiat, województwo, władze centralne).

W przypadku zadań wykraczających poza ustawowe kompetencje władz miasta powinny one:

- prowadzić działania inspirujące, stymulujące i wspierające realizację określonych zadań,
- współpracować przy realizacji określonych zadań ze stosownymi podmiotami decyzyjnymi,
- wpływać na stosowne władze i monitować je, aby zrealizowały one zadania przypisane im z mocy prawa.

5. KATALOG ZADAŃ REALIZACYJNYCH

5.1. Cel operacyjny CO1:

Przeciwdziałanie bezrobociu poprzez aktywną politykę gospodarczą, w tym utworzenie Strefy Aktywności Gospodarczej

tabela nr 12

Zadania realizacyjne
CO1ZR1 Sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów aktywności gospodarczej i terenów wydzielonych pod rozwój lecznictwa uzdrowiskowego
CO1ZR2 Przygotowanie terenów pod inwestycje produkcyjno-usługowe, oraz turystyczne w tym przede wszystkim w Strefie Aktywności Gospodarczej
CO1ZR3 Wspieranie rozwoju bazy turystycznej
CO1ZR4 Pomoc organizacyjno-prawna przy tworzeniu firm przez mieszkańców gminy
CO1ZR5 Stworzenie preferencyjnych ulg i zachęt do prowadzenia działalności gospodarczej
CO1ZR6 Prowadzenie aktualnej oferty inwestycyjnej gminy oraz systemu diagnozowania przemian gospodarki lokalnej
CO1ZR7 Współpraca władz gminy z lokalnymi przedsiębiorcami – utworzenie Klubu (Rady) Biznesu
CO1ZR8 Proinwestycyjna polityka finansowa władz gminy

5.2. Cel operacyjny CO2:

Rozwój doradztwa rolniczego, organizacja skupów płodów rolnych , promocja zdrowej żywności

tabela nr 13

Zadania realizacyjne
CO2ZR1 Utworzenie punktu doradztwa rolniczego ze szczególnym uwzględnieniem zasad rolnictwa ekologicznego i prowadzenia gospodarstw zgodnie z zasadą dobrej kultury rolnej.
CO2ZR2 Promocja zdrowej żywności, wypromowanie lokalnych produktów przetwórstwa rolnego

CO2ZR3 Organizacja skupów płodów rolnych w porozumieniu z organizacjami producenckimi.

5.3. Cel operacyjny CO3:

Poprawa warunków komunikacyjnych gminy

tabela nr 14

Zadania realizacyjne
CO3ZR1 Dokonanie kompleksowej oceny stanu technicznego układu drogowo-ulicznego
CO3ZR2 Uzupełnienie brakujących odcinków dróg w sieci gminnej wraz z kompleksową modernizacją dróg dojazdowych do pól i gospodarstw rolnych.
CO3ZR3 Budowa ścieżek spacerowych i ścieżek rowerowych
CO3ZR4 Budowa parkingów i miejsc postojowych

5.4. Cel operacyjny CO4:

Stała poprawa poziomu i warunków nauczania w szkołach i placówkach opiekuńczo-wychowawczych

tabela nr 15

Zadania realizacyjne
CO4ZR1 Modernizacja bazy szkolnej, poprzez kompleksowe remonty szkół podstawowych, rozbudowa gimnazjum oraz zaplecza sportowego /hala sportowa wraz z basenem/
CO4ZR2 Wspieranie funkcjonowania pracowni internetowych i zajęć pozalekcyjnych

5.5. Cel operacyjny CO5:

Poprawa stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego

tabela nr 16

Zadania realizacyjne
CO5ZR1 Wspieranie realizacji programu „Bezpieczna Gmina”
CO5ZR2 Popieranie stworzenia systemu monitorowania w poszczególnych miejscowościach gminy, szczególnie miejsc niebezpiecznych
CO5ZR3 Przeciwdziałanie patologiom społecznym

5.6. Cel operacyjny CO6:

Ochrona walorów i zasobów ekologicznych gminy

tabela nr 17

Zadania realizacyjne
CO6ZR1 Opracowanie kompleksowej inwentaryzacji zasobów przyrodniczych gminy
CO6ZR2 Zagospodarowanie i konserwacja istniejących terenów zieleni oraz rozbudowa sieci ścieżek dydaktycznych pieszych i rowerowych eksponujących walory przyrodnicze gminy
CO6ZR3 Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy, szczególnie dzieci i młodzieży
CO6ZR4 Wykorzystanie bazy dydaktycznej Leśnego Kompleksu Promocyjnego “Lasy Birczańskie”

5.7. Cel operacyjny CO7:

Rozwiązanie problemów gospodarki wodno-ściekowej i odpadami stałymi

tabela nr 18

Zadania realizacyjne

CO7ZR1 Budowa nowej sieci wodociągowej wraz ze stacją uzdatniania wody w miejscowości Bircza z perspektywą rozbudowy na miejscowości sąsiednie – Korzeniec, Stara Bircza, Nowa Wieś, Wola Korzeniecka.
CO7ZR2 Budowa systemu kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalniami ścieków na terenie gminy, zgodnie z programem "Błękitny San"
CO7ZR3 Budowa i modernizacja sieci kanalizacji deszczowej
CO7ZR4 Wdrożenie selektywnej zbiórki odpadów stałych
CO7ZR5 Budowa zakładu segregacji odpadów stałych

5.8. Cel operacyjny CO8:

Poprawa standardu infrastruktury rekreacyjnej, wypoczynkowej i sportowej

tabela nr 19

Zadania realizacyjne
CO8ZR1 Zagospodarowanie turystyczno-wypoczynkowe terenów
CO8ZR2 Budowa nowych oraz modernizacja istniejących obiektów i urządzeń sportowych
CO8ZR3 Budowa wyciągów narciarskich połączony siecią narciarskich tras biegowych

5.9. Cel operacyjny CO9:

Stworzenie systemu małej retencji wodnej poprzez budowę zbiorników wodnych.

tabela nr 20

Zadania realizacyjne
CO9ZR1 Budowa głównego zbiornika retencyjnego w miejscowości Malawa
CO9ZR2 Budowa sieci drobnych zbiorników retencyjnych w zlewni rzeki Stupnica, z przeznaczeniem na powierzchniowe ujęcia wody.

5.10. Cel operacyjny CO10:

Zachowanie tożsamości kulturowej i rozwój działalności kulturalnej

tabela nr 21

Zadania realizacyjne
CO10ZR1 Opracowanie i realizacja programu rewitalizacji zabytkowej substancji gminy
CO10ZR2 Tworzenie lokalnego patriotyzmu
CO10ZR3 Wspieranie działalności stowarzyszeń i towarzystw kulturalnych, lokalnych twórców kultury oraz amatorskiego ruchu artystycznego
CO10ZR4 Stworzenie koncepcji funkcjonowania kultury w gminie Bircza
CO10ZR5 Wspieranie rozwoju działalności muzeum lokalnego
CO10ZR6 Organizacja festiwali, plenerów i warsztatów oraz festynów o zasięgu regionalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym głównie współudział w organizacji Festiwalu Galicja

5.11. Cel operacyjny CO11:

Współdziałanie z okolicznymi gminami przy rozwiązywaniu wspólnych problemów

tabela nr 22

Zadania realizacyjne
CO11ZR1 Wzajemne informowanie się o zamierzeniach rozwojowych
CO11ZR2 Opracowanie programów realizacji wspólnych zadań
CO11ZR3 Rozwijanie działalności Stowarzyszenia Gmin Pogórza Przemyskiego

5.12. Cel operacyjny CO12:

Rozwijanie kontaktów międzynarodowych gminy

tabela nr 23

Zadania realizacyjne
CO12ZR1 Współpraca ze Związkiem Mikroregion Beskid z Republiki Słowackiej oraz Starostwem Stary Sambor z Ukrainy
CO12ZR2 Rozszerzenie istniejących kontaktów międzynarodowych gminy o problemy gospodarcze (poszukiwanie inwestorów)
CO12ZR3 Nawiązywanie nowej partnerskiej współpracy z gminami europejskimi.

6. ZADANIA REALIZACYJNE NA LATA 2007-2013

Sformułowane powyżej zadania stanowią podstawę do realizacji operacyjnych i strategicznych celów rozwoju Gminy Bircza w perspektywie 2013 roku. Koncentrują się one na następujących podstawowych kierunkach działań:

- tworzenie jak najlepszych warunków dla rozwoju gospodarczego,
- likwidacja niedoborów w zakresie infrastruktury technicznej służącej ochronie środowiska przyrodniczego,
- poprawa sprawności funkcjonowania systemu komunikacyjnego gminy oraz jego powiązań z otoczeniem,
- tworzenie warunków (teren, infrastruktura techniczna) do rozwoju budownictwa mieszkaniowego, w tym komunalnego,
- uporządkowanie gospodarki komunalnymi zasobami mieszkaniowymi – remonty, polityka czynszowa,
- ochrona cennych walorów i zasobów środowiska przyrodniczego,
- poprawa poziomu i warunków nauczania w szkołach,
- zachowanie tożsamości kulturowej i rewitalizacja zabytkowej substancji gminy,
- zapewnienie jak najlepszych warunków do aktywnego spędzania czasu wolnego przez mieszkańców gminy i turystów – rekreacja, sport, wypoczynek.

7. PRIORYTETOWE ZADANIA INWESTYCYJNE

Plan Rozwoju Lokalnego określa zestaw zadań realizacyjnych, w tym inwestycyjnych na cały okres jej obowiązywania, tj. do 2013 roku. Ze względu na ich znaczną liczbę oraz ograniczone możliwości finansowe budżetu gminy występuje konieczność wyboru priorytetów realizacyjnych.

Podstawą wyboru priorytetów był stopień ich ważności i pilności z punktu widzenia konieczności rozwiązywania istotnych problemów społecznych, gospodarczych, infrastrukturalnych i ekologicznych, a także likwidacji lub znacznego ograniczenia negatywnych skutków występujących barier i ograniczeń rozwojowych gminy.
W efekcie powstała lista priorytetowych zadań inwestycyjnych, którą można określić mianem listy "najpilniejszych z najważniejszych zadań", czyli tych zadań, których realizację należy podjąć w pierwszej kolejności.

Priorytetowe zadania inwestycyjne stanowić będą podstawę – po uchwaleniu planu - do opracowania Wieloletniego Planu Inwestycyjnego (WPI), który jest instrumentem umożliwiającym przełożenie celów i zadań w niej zapisanych na roczne budżety gminy.

Biorąc powyższe pod uwagę do priorytetowych zadań inwestycyjnych, których realizację należy rozpocząć w pierwszej kolejności zaliczono:

tabela nr 24

PRIORYTETOWE ZADANIA INWESTYCYJNE
PZI01 Przygotowanie terenów pod inwestycje produkcyjno-usługowe, oraz w zakresie infrastruktury turystycznej w miejscowościach Bircza, Korzeniec, Leszczawa Dolna, Lipa, Kuźmina
PZI02 Budowa hali sportowej wraz z basenem w miejscowości Bircza
PZI03 Rozbudowa sieci wodociągowej wraz ze stacją uzdatniania wody w miejscowości Bircza
PZI04 Rozbudowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Rudawka i Leszczawa Dolna
PZI05 Budowa zbiornika retencyjnego w miejscowości Malawa
PZI06 Rewitalizacja centrum miejscowości Bircza

8. PLANOWANE DZIAŁANIA NA LATA 2004-2006 W OPARCIU O PROBLEMY GŁÓWNE ZDEFINIOWANE W ZAŁOŻENIACH DO STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Tabela 25

Cele operacyjne	**Proponowane działania na lata 2004-2006**
CO7	D01 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Birczy)- Korzeniec
CO7	D02 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Birczy)- Boguszówka
CO7	D03 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Birczy)-Wola Korzeniecka
CO7	D04 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Birczy)- Leszczowa Dolna
CO7	D05 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Birczy)- Rudawka
CO7	D06 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Birczy)- Leszczawka
CO7	D07 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Birczy)- Nowa Wieś
CO7	D08 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Birczy)- Leszczawa Górna
CO7	3D09 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Brzuzce)- Brzuska

Cele operacyjne	**Proponowane działania na lata 2004-2006**
CO7	D10 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Brzuzce)- Huta Brzuska
CO7	D11 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Brzuzce)- Sufcyzna
CO7	D12 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Brzuzce)- Jasienia Sufczyńska
CO7	D13 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Kuźminie)- Kuźmina
CO7	D13 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Kuźminie)- Roztoka
CO7	D14 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Borownica)- Borownica
CO7	D15 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Borownica)- Jawornik Ruski
CO7	D16 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Borownica)- Żohatyn
CO7	D17 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Malawie)- Malawa
CO7	D18 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Malawie)- Brzeżawa
CO7	D19 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Malawie)- Lipa
CO7	D20 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Kotowie)- Kotów

Cele operacyjne	**Proponowane działania na lata 2004-2006**
CO7	D21 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Łodzince Górnej)- Łodzinka Górna
CO4	D22 Remonty – Szkoła Podstawowa w Kuźminie
CO4	D23 Remonty – Szkoła Podstawowa w Leszczawie Dolnej
CO4	D24 Remonty – Szkoła Podstawowa w Żohatynie
CO4	D25 Remonty – Szkoła Podstawowa w Lipie
CO4	D26 Remonty – Szkoła Podstawowa w Sufczynie
CO4	D27 Remonty – Szkoła Podstawowa w Hucie Brzuskiej
CO4	D28 Remonty – Szkoła Podstawowa w Korzeńcu
CO4	D29 Remonty – Zespół Szkół w Birczy
CO8	D30 Inwestycje- budowa hali sportowej
CO4	D31 Inwestycje- rozbudowa gimnazjum
CO7	D32 Budowa wodociągu wraz ze stacja uzdatniania wody

Cele operacyjne	**Proponowane działania na lata 2004-2006**
CO1	D33 Budowa budynku wielofunkcyjnego w Birczy
CO3	D34 Modernizacja drogi Borownica - Żohatyn
CO3	D35 Modernizacja drogi Leszczawka – Górny Koniec
CO3	D36 Modernizacja drogi Leszczawka- Rosuszka
CO3	D37 Modernizacja drogi Bircza – Nowa Wieś
CO3	D38 Modernizacja drogi Malawa – Mogielica
CO3	D39 Modernizacja drogi Korzeniec – Bartkowskie
CO3	D40 Modernizacja drogi Korzeniec – Panieński Czub
CO3	D41 Modernizacja drogi Bircza – Wola Korzeniecka
CO3	D42 Modernizacja drogi Bircza – Tokarnia
CO3	D43 Modernizacja drogi Brzeżawa – Wola Brzeżawska
CO3	D44 Modernizacja drogi Bircza- Wygon – Łodzinka G.

Cele operacyjne	**Proponowane działania na lata 2004-2006**
CO3	D45 Modernizacja drogi Bircza ul. Okońskiego
CO3	D46 Modernizacja drogi Huta Brzuska - Majdan
CO3	D47 Modernizacja drogi Nowa Wieś - oczyszczalnia
CO3	D48 Modernizacja drogi Jasienica – Kopań
CO3	D49 Modernizacja drogi Korzeniec – Łazy – Huta Brzuska
CO3	D50 Modernizacja drogi Rudawka – Zabereźki
CO3	D51 Modernizacja drogi Kuźmina - Leśniczówka
CO3	D52 Modernizacja drogi Bircza ul. Kotarby
CO3	D53 Modernizacja drogi Bircza- stadion
CO3	D54 Modernizacja drogi Roztoka
CO3	D455 Modernizacja drogi Lipa III

9. POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANIAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE POWIATU PRZEMYSKIEGO I WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO ORAZ STRATEGIA ROZWOJU TURYSTYKI

Tabela 26

Cele operacyjne	**Proponowane zadania** **na lata 2004-2006 ZARZĄDU WOJ. PODKARPACKIEGO**	**Działania realizowane na terenie Gminy Bircza**
CO1	ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, RYNEK PRACY	AKTYWNA POLITYGA GOSPODARCZA, WSPÓŁPRACA Z IZBAMI GOSPODARCZYMI, ULGI I ZACHĘTY DO PROWADZENIA DZIAŁ GOSPODARCZEJ, SPORZĄDZENIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSP. PRZESTRZENNEGO
CO2	ROZWÓJ PRZETWÓRSTWA ROLNO – SPOŻYWCZEGO,	ORGANIZACJA SKUPU PŁODÓW ROLNYCH, PRODUKCJA ZDROWEJ ŻYWNOŚCI, ROZWÓJ DORADZTWA ROLNEGO
CO4	ROZWÓJ SZKOLNICTWA WYŻSZEGO	MODERNIZACJA BAZY OŚWIATOWEJ, TWORZENIE PRACOWNI INTERNETOWYCH
CO5	OCHRONA ZDROWIA	UZYSKANIE STATUSU GMINY UZDROWISKOWEJ
CO6	OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO	INWENTARYZACJA ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH, GMINY ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW ZIELENI SELEKTYWNA ZBIÓRKA ODPADÓW STAŁYCH

Cele operacyjne	**Proponowane zadania** **na lata 2004-2006 ZARZĄDU WOJ. PODKARPACKIEGO**	**Działania realizowane na terenie Gminy Bircza**
CO8	ROZWÓJ TURYSTYKI	ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNEJ (SIEĆ PRZYRODNICZO – DYDAKTYCZNYCH ŚCIEŻEK PIESZYCH I ROWEROWYCH, BUDOWA BIEGOWYCH TRAS NARCIARSKICH, BUDOWA WYCIĄGÓW)
CO3, CO7, CO8	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	KOMPLEKSOWA KANALIZACJA GMINY (UDZIAŁ W PROGRAMIE “BŁĘKITNY SAN”) ROZBUDOWA SIECI WODOCIĄGOWEJ I STACJI UZDATNIANIA WODY
CO3	ROZBUDOWA SYSTEMU KOMUNIKACYJNEGO	KOMPLEKSOWA MODERNIZACJA DRÓG GMINNYCH
CO10	OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	REWITALIZACJA ZABYTKOWEJ SUBSTANCJI GMINY
C12	WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA	WYMIANA GOSPODARCZA Z PARTNERAMI ZE SŁOWACJI I UKRAINY

Tabela 27

Cele operacyjne	**Proponowane zadania na lata 2004-2006**	**Działania realizowane na terenie Gminy Bircza**
CO1	Rozwój przedsiębiorczości, rynek pracy;	Aktywna polityka gospodarcza, zwiększenie aktywności gospodarczej, ulgi i zachęty do prowadzenia działalności gospodarczej, sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, przeciwdziałanie odpływowi ludzi wykształconych;
CO2	Rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego;	Organizacja skupu płodów rolnych, produkcja zdrowej żywności, rozwój doradztwa rolnego;
CO4	Rozwój bazy oświatowej;	Modernizacja bazy oświatowej, tworzenie pracowni internetowych;
CO5	Ochrona zdrowia;	Uzyskanie statusu gminy uzdrowiskowej;
CO6	Ochrona środowiska naturalnego;	INWENTARYZACJA ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH, GMINY ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW ZIELENI SELEKTYWNA ZBIÓRKA ODPADÓW STAŁYCH
CO8	ROZWÓJ TURYSTYKI	ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNEJ (SIEĆ PRZYRODNICZO – DYDAKTYCZNYCH ŚCIEŻEK PIESZYCH I ROWEROWYCH, BUDOWA BIEGOWYCH TRAS NARCIARSKICH, BUDOWA WYCIĄGÓW)

Cele operacyjne	**Proponowane zadania** **na lata 2004-2006**	**Działania realizowane na terenie Gminy Bircza**
CO6, CO7	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	KOMPLEKSOWA KANALIZACJA GMINY (UDZIAŁ W PROGRAMIE “BŁĘKITNY SAN”,) ROZBUDOWA SIECI WODOCIĄGOWEJ I STACJI UZDATNIANIA WODY
CO3	ROZBUDOWA SYSTEMU KOMUNIKACYJNEGO	KOMPLEKSOWA MODERNIZACJA DRÓG GMINNYCH TWORZĄCYCH SYSTEK KOMUNIKACYJNY Z DROGAMI POWIATOWYMI
C10	OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	REWITALIZACJA ZABYTKOWEJ SUBSTANCJI GMINNEJ , ROZWÓJ AMATORSKIEJ TWÓRCZOŚCI ARTYSTYCZNEJ , KONTYNUACJA UCZESTNICTWA W FESTIWALU GALICJA
CO12	WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA	WYMIANA GOSPODARCZA Z PARTNERAMI ZE SŁOWACJI I UKRAINY

10. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Tabela 28

Cele operacyjne	Założony wskaźnik na lata 2004-2006
CO1. Przeciwdziałanie bezrobociu oraz wyrównywanie szans poprzez aktywną politykę gospodarczą, w tym utworzenie Gminnego Centrum Aktywizacji	Spadek bezrobocia o 25% biorąc pod uwagę rok 2003 jako bazowy
CO2. Rozwój doradztwa rolniczego, zorganizowanych skupów płodów rolnych, promocja zdrowej żywności	Wzrost ilości porad rolniczych o 30% biorąc pod uwagę rok 2003 jako bazowy
CO3. Poprawa warunków komunikacyjnych gminy	Wzrost ilości kursów autobusów o 10% biorąc pod uwagę rok 2003 jako bazowy
CO4. Stała poprawa poziomu i warunków nauczania w szkołach poprzez rozwój pracowni internetowych, doposażenie szkolnych pracowni tematycznych, remonty i rozbudowy szkół i gimnazjum	Wzrost ilości uczniów zdających na wyższe uczelnie o 10%
CO5. Poprawa stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego	Spadek rozbojów 25% biorąc pod uwagę rok 2003 jako bazowy
CO6. Ochrona walorów i zasobów ekologicznych gminy	Wzrost ilości szkoleń ekologicznych dla młodzieży szkolnej o 50% biorąc pod uwagę rok 2003 jako bazowy
CO7. Rozwiązanie problemów gospodarki wodno-ściekowej, organizacja selektywnej zbiórki odpadów stałych	Wzrost ilości użytkowników kanalizacji o 20% biorąc pod uwagę rok 2003 jako bazowy
CO8. Poprawa standardu gminnej infrastruktury rekreacyjnej,	Wzrost wskaźnika ilości m2 powierzchni sportowo-

turystycznej, wypoczynkowej i sportowej	rekreacyjnej przypadającej na jednego mieszkańca o 25% biorąc pod uwagę rok 2003 jako bazowy
CO9 Stworzenie systemu małej retencji wodnej poprzez budowę zbiorników wodnych	Wzrost wydatków na ten cel o 25% biorąc pod uwagę rok 2003 jako bazowy
CO10. Zachowanie tożsamości kulturowej gminy i rozwój działalności kulturalnej	Wzrost ilości wydawnictw o 30% biorąc pod uwagę rok 2003 jako bazowy
CO11. Współdziałanie z okolicznymi gminami przy rozwiązywaniu wspólnych problemów	Wzrost ilości kontaktów międzynarodowych o 30% biorąc pod uwagę rok 2003 jako bazowy
CO12. Rozwijanie kontaktów międzynarodowych gminy, rozwój współpracy gospodarczej z partnerami z Republiki Słowackiej i Ukrainy	Wzrost ilości kontaktów międzynarodowych o 30% biorąc pod uwagę rok 2003 jako bazowy

11. PRZYJĘTY MODEL WDRAŻANIA, REALIZACJI I FINANSOWANIA PLANOWANYCH DZIAŁAŃ NA LATA 2004 – 2006

Źródła finansowania planu rozwoju lokalnego w latach 2004 – 2006 pochodzić będą z następujących obszarów:

- Budżet JST,
- Budżet państwa,
- Środki prywatne,
- Środki UE,

12. FINANSOWANIE ZE ŚRODKÓW BUDŻETU GMINY I ŚRODKÓW FUNDUSZY UNIJNYCH

Tabela 29

Działanie	Szacunkowy koszt [tys. PLN]	FINANSOWANIE DZIAŁAŃ							
		Środki własne [tys. PLN]				Fundusze unijne [tys. PLN]			
		Ogółem	2004	2005	2006	Ogółem	2004	2005	2006
D01 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Birczy)- Korzeniec	**2 092,4**								
D02 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Birczy)- Boguszówka	**403,2**								
D03 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Birczy)- Wola Korzeniecka	**936,4**								
D04 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Birczy)- Leszczawa Dolna	**2.500**	**625**	**5**	**310**	**310**	**1.875**	**15**	**930**	**930**
D05 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Birczy)- Rudawka	**1.430**	**357**	**4**	**178**	**175**	**1.073**	**10**	**531**	**532**
D06 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Birczy)- Leszczawka	**1 330,8**								
D07 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Birczy)- Nowa Wieś	**367,2**								
D08 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Birczy)- Leszczawa Górna	**460,8**								

3D09 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Brzuzce)- Brzuska	**1 276,8**								
D10 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Brzuzce)- Huta Brzuska	**1 674,8**								
D11 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Brzuzce)- Sufcyzna	**1 233,6**								
D12 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Brzuzce)- Jasienia Sufczyńska	**1 037,2**								
D13 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Kuźminie)- Kuźmina	**1 890,8**								
D13 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Kuźminie)- Roztoka	**226,8**								
D14 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Borownica)- Borownica	**406,8**								
D15 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Borownica)- Jawornik Ruski	**698,8**								
D16 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Borownica)- Żohatyn	**659,2**								
D17 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Malawie)- Malawa	**832**								
D18 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Malawie)- Brzeżawa	**1 316,4**								

D19 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Malawie)- Lipa	**1 284**								
D20 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Kotowie)- Kotów	**342**								
D21 Kanalizacja (oczyszczalnia ścieków w Łodzince Górnej)- Łodzinka Górna	**178,5**								
D22 Remonty – Szkoła Podstawowa w Kuźminie	**120**								
D23 Remonty – Szkoła Podstawowa w Leszczawie Dolnej	**110**								
D24 Remonty – Szkoła Podstawowa w Żohatynie	**50**								
D25 Remonty – Szkoła Podstawowa w Lipie	**20**								
D26 Remonty – Szkoła Podstawowa w Sufczynie	**110**								
D27 Remonty – Szkoła Podstawowa w Hucie Brzuskiej	**50**								
D28 Remonty – Szkoła Podstawowa w Korzeńcu	**10**								
D29 Remonty – Zespół Szkół w Birczy	**15**								
D30 Inwestycje- budowa hali sportowej	**7.021**	**1.755**	**61**	**1.054**	**640**	**5.266**	**18**	**3.163**	**2.085**
D31 Inwestycje- rozbudowa gimnazjum	**2 000**								

D32 Budowa wodociągu wraz ze stacja uzdatniania wody	**3.000**	**750**	**10**	**370**	**370**	**2.250**	**20**	**1.115**	**1.115**
D33 Budowa budynku wielofunkcyjnego Birczy	**6 000**								
D34 Modernizacja drogi Borownica - Żohatyn	**227,5**								
D35 Modernizacja drogi Leszczawka – Górny Koniec	**402,5**								
D36 Modernizacja drogi Leszczawka-Rosuszka	**105**								
D37 Modernizacja drogi Bircza – Nowa Wieś	**45**								
D38 Modernizacja drogi Malawa – Mogielica	**96,25**								
D39 Modernizacja drogi Korzeniec – Bartkowskie	**52,8**								
D40 Modernizacja drogi Korzeniec – Panieński Czub	**516,25**								
D41 Modernizacja drogi Bircza – Wola Korzeniecka	**105**								
D42 Modernizacja drogi Bircza – Tokarnia	**122,85**								
D43 Modernizacja drogi Brzeżawa – Wola Brzeżawska	**175**								
D44 Modernizacja drogi Bircza- Wygon – Łodzinka G.	**298**								
D45 Modernizacja drogi Bircza ul. Okońskiego	**51,275**								

D46 Modernizacja drogi Huta Brzuska - Majdan	**105**								
D47 Modernizacja drogi Nowa Wieś - oczyszczalnia	**78,75**								
D48 Modernizacja drogi Jasienica – Kopań	**13,65**								
D49 Modernizacja drogi Korzeniec – Łazy – Huta Brzuska	**18**								
D50 Modernizacja drogi Rudawka – Zabereźki	**40,95**								
D51 Modernizacja drogi Kuźmina - Leśniczówka	**82,25**								
D52 Modernizacja drogi Bircza ul. Kotarby	**61,325**								
D53 Modernizacja drogi Bircza- stadion	**22,25**								
D54 Modernizacja drogi Roztoka	**29,575**								
D455 Modernizacja drogi Lipa III	**45,5**								
razem									

13. MONITOROWANIE, OCENA I KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

13.1. Monitorowanie oraz okresowe zmiany Planu.

Pojawiające się trudności są rzeczą nieuniknioną - nie mogą jednak być przyczyną szybkiej rezygnacji z projektów, które wcześniej uznano za potrzebne i możliwe do zrealizowania. Społeczność gminy i jej liderzy mają już znaczne umiejętności w przewidywaniu możliwych barier, a liczne instytucje wspierające rozwój przedsiębiorczości, które działają w kraju i w regionie powinny zostać wykorzystane i wspomagać społeczność gminy. W momentach kryzysu należy czynić starania, aby do nich dotrzeć.

Jednocześnie należy pamiętać, że w dłuższej perspektywie dokonywanie zmian w Planie Rozwoju Lokalnego jest nieuniknione. Nie należy ich traktować jako błędy Planu. Wystarczy, że zmianie ulegnie jeden z punktu widzenia realizacji danego projektu czynnik, a może się okazać, że konieczne są korekty. Zrealizowanie kolejnego projektu, osiągnięcie jednego z przyjętych celów, może zmienić sytuację na tyle, że strategia wymagać będzie dostosowania do nowych warunków. Stały monitoring procesu realizacji poszczególnych projektów i wprowadzenie korekt tam, gdzie staje się to niezbędne, stanowi odrębne zadanie dla społecznych obserwatorów realizacji Planu.

13.2. Komunikacja społeczna

Szeroka informacja o tym, co strategia zawiera i w jaki sposób poszczególne projekty są realizowane stanowi warunek skutecznego jej wdrażania. Lekceważenie znaczenia informacji o podejmowanych działaniach przez liderów i osoby zajmujące stanowiska w administracji bywa często spotykanym błędem, przyczyną nieporozumień, konfliktów, braku identyfikacji społeczności lokalnej z programem, a nawet konstytuowania się opozycji wobec programu. Szczególnie ważne jest wyjaśnienie przyjmowanych priorytetów, dróg dochodzenia do zawieranych kompromisów oraz stałe informacje o

kosztach, które związane są z programem - szczególnie tam, gdzie wydatkowane są pieniądze wspólne.

Gmina ma szerokie możliwości docierania z informacją do swoich mieszkańców.

Należy rozważyć różne sposoby docierania do ludzi z szybką i aktualną informacją. Środki finansowe wydane na ten cel nie są nigdy środkami straconymi.

13.3. System monitorowania Planu Rozwoju Lokalnego

Plan Rozwoju Lokalnego jest programem otwartym, kierunkowym, obejmującym znaczny zakres czasowy, realizacja przyjętych celów sięga perspektywy kilkunastu lat. W krótszych odcinkach czasu wskazane jest dokonywanie systematycznej oceny uzyskiwanych rezultatów. Służą temu różnego rodzaju mierniki.

W celu oceny sytuacji w gminie należy badać ich zmienność w czasie (ocena trendów), a także okresowo konfrontować te wskaźniki z podobnymi danymi dla powiatu olkuskiego, regionu, Polski, a także innych krajów (ocena sytuacji przez porównanie). W niniejszym programie rozwoju gminy proponujemy posłużenie się kilkoma podstawowymi miernikami, które określać będą stopień zaawansowania realizacji kolejnych celów strategicznych.

Rozważyć należy następujące mierniki:

1. odsetek dzieci w wieku od lat 3 do 7 objętych pełną lub częściową opieką przedszkolną
2. liczba młodzieży, która po zakończeniu szkoły podstawowej zaczyna naukę w szkołach średnich (nie zawodowych),
3. odsetek młodzieży podejmującej po szkole podstawowej naukę w szkole średniej;
4. liczba młodzieży do lat 20 kończąca szkołę średnią;
5. liczba studiującej młodzieży;
6. liczba godzin nauczania języków obcych w szkołach;
7. liczba dzieci objętych zajęciami pozalekcyjnymi;
8. wskaźnik umieralności niemowląt;
9. przeciętna długość życia mieszkańców gminy;

10. liczba lekarzy na 1000 mieszkańców.
11. stopa bezrobocia
12. liczba nowych stanowisk pracy (poza bezpośrednią produkcją rolną)
13. struktura zatrudnienia (stopień obniżenia się poziomu zatrudnienia w produkcji rolnej)
14. natężenie zatrudnienia w rolnictwie (liczba zatrudnionych na 100 ha UR)
15. średni areał gospodarstw rolnych
16. procentowy udział produkcji przetworzonej w gminie w odniesieniu do rolniczej produkcji towarowej gminy
17. wysokość wpływów do budżetu gminy z podatków od miejscowych przedsiębiorstw
18. stopień zagospodarowania wolnych obiektów
19. liczba funkcjonujących firm
20. średni wskaźnik rentowności przedsiębiorstw (analizą można objąć tylko największe przedsiębiorstwa)
21. liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców
22. dochody własne gminy na jednego mieszkańca.
23. odsetek gospodarstw domowych korzystających z infrastruktury rekreacyjnej,
24. odsetek wsi i gospodarstw domowych korzystających z hal sportowych
25. liczba młodzieży w klubach sportowych
26. odsetek społeczeństwa Bukowna uczestniczącego czynnie w imprezach sportowych
27. ilość turystów odwiedzających miasto

Liczba i dobór mierników zależą od przyjętych celów, ich hierarchii i możliwości uzyskania niezbędnych dla dokonania obliczeń danych. Informowanie społeczności gminy za pomocą tego typu zobiektywizowanych miar jest bardzo pożyteczne i daje przekonywujący obraz o tym, “ w którym miejscu jesteśmy “. Należy jednak pamiętać, że wiele bardzo ważnych zmian dokonuje się w sposób trudny do zmierzenia. Dotyczą one głównie ludzi, ich systemu wartości, postaw i poziomu uzyskania satysfakcji z jakości życia w gminie. Osiągnięcie sukcesów na tym polu daje zazwyczaj największą satysfakcję miejscowym liderom.

14. PLANOWANE INWESTYCJE W ŚWIETLE ZPORR SEKTOROWYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH NA LATA 2004-2006

Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR) jest jednym z sześciu programów operacyjnych, które posłużą do realizacji Narodowego Planu Rozwoju/Podstaw Wsparcia Wspólnoty na lata 2004-2006 (NPR/PWW). ZPORR rozwija cele NPR, określając priorytety i kierunki polityki regionalnej państwa w pierwszym okresie członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Realizacja tej polityki w ramach ZPORR, będzie współfinansowana z funduszy strukturalnych.

Celem ZPORR jest tworzenie warunków wzrostu konkurencyjności regionów oraz przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów w taki sposób, aby sprzyjać długofalowemu rozwojowi gospodarczemu kraju, jego spójności ekonomicznej, społecznej i terytorialnej oraz integracji z Unią Europejską.

Wzrost konkurencyjności należy rozumieć jako oddziaływanie na zmiany struktury gospodarczej i poprawę sytuacji wszystkich regionów w Polsce względem regionów europejskich, w zakresie produktywności gospodarki, wydajności pracy, tworzenia i absorpcji innowacji, wykształcenia mieszkańców, dochodów ludności oraz ilości i jakości infrastruktury technicznej, a więc tych czynników, które decydują obecnie o sile gospodarek państw i regionów.

Realizacja strategicznego celu sprzyjać będzie wzrostowi gospodarczemu, przekształceniom strukturalnym regionów, wzrostowi urbanizacji, zwiększeniu mobilności przestrzennej ludności oraz zwiększeniu poziomu wiedzy i dostępu do najnowocześniejszych technologii społeczeństwa i podmiotów gospodarczych.

Osiągnięcie wyżej wymienionego celu odbywać się będzie poprzez realizację poszczególnych priorytetów i działań programu. Wyróżniamy trzy priorytety:

- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmacnianiu konkurencyjności regionów
- Wzmocnienie regionalnej bazy ekonomicznej i zasobów ludzkich
- Rozwój lokalny

W ramach priorytetu Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmacnianiu konkurencyjności regionów wyodrębniono następujące działania:

1. Modernizacja i rozbudowa regionalnego układu transportowego
2. Infrastruktura ochrony środowiska
3. Regionalna infrastruktura edukacyjna
4. Kultura i turystyka
5. Społeczeństwo informacyjne

W priorytet Wzmocnienie regionalnej bazy ekonomicznej zasobów ludzkich wpisane zostały następujące działania:

1. Rozwój umiejętności powiązany z potrzebami rynku pracy i możliwości kształcenia ustawicznego w regionie
2. Reorientacja zawodowa osób dotkniętych procesami restrukturyzacyjnymi
3. Regionalne Strategie Innowacyjne i transfer wiedzy
4. Promocja przedsiębiorczości

W priorytecie Rozwój lokalny zapisane zostały działania:

1. Obszary poprzemysłowe restrukturyzowane
2. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych (miejskich, poprzemyslowych, powojskowych)
3. Mikroprzedsiębiorstwa
4. Lokalna infrastruktura edukacyjna

Gmina Bircza w pierwszych latach członkostwa w Unii Europejskiej 2004-2006 zamierza podjąć szereg inwestycji wpisujących się w priorytety i działania Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego oraz Sektorowych Programów Operacyjnych. Będą one ważnym czynnikiem pobudzenia rozwoju społeczno-gospodarczego na obszarze gminy oraz tej części województwa Małopolskiego

Szczegółowe działania, które planuje podjąć gmina współfinansowane będzie w ramach regionalnej polityki strukturalnej Unii Europejskiej.

Planowane inwestycje w świetle ZPORR, sektorowych programów operacyjnych i innych programów na lata 2004-2006 opisane zostały w rozdziale 13.